

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 70

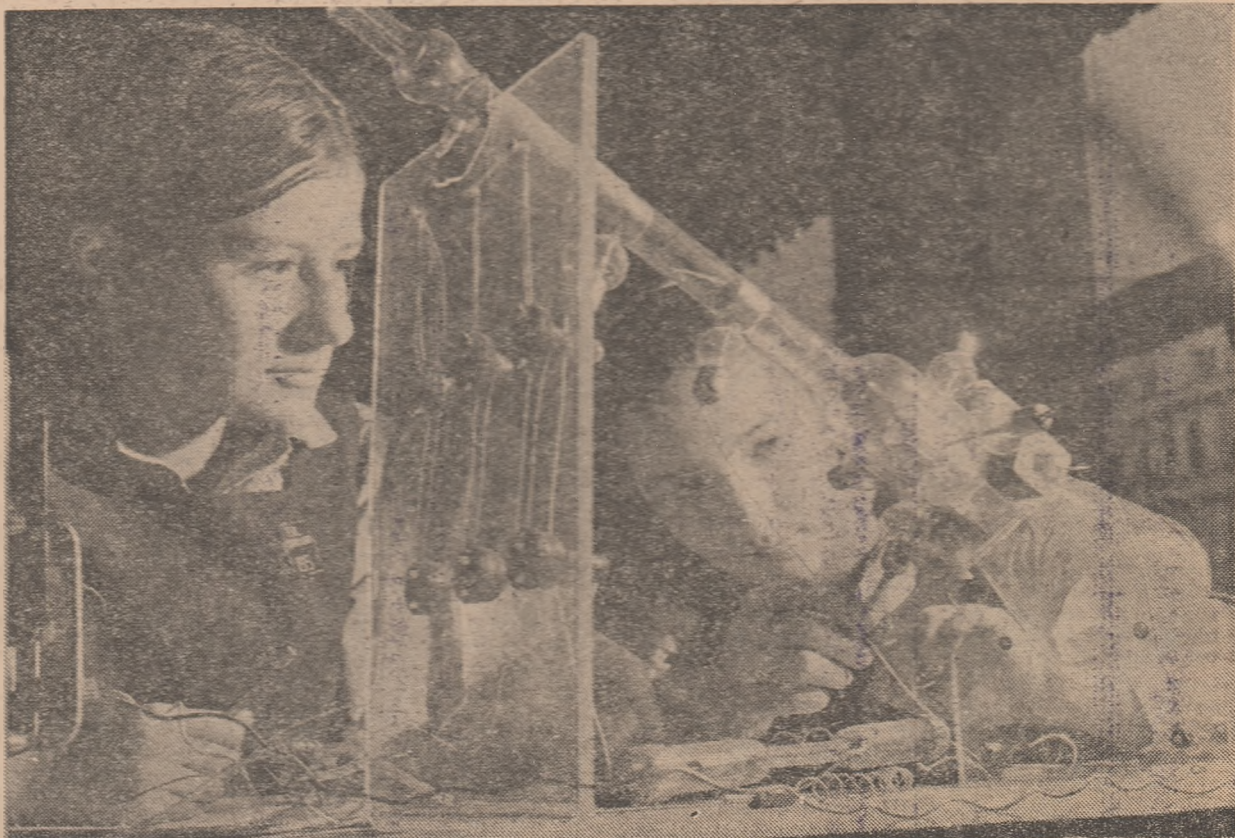
Simbătă 18 noiembrie 1972

16 pagini — 1 leu

Educatorul, un militant

Poate că nicicând aici și acum n-au fost mai încărcate de sensul istoriei, n-au vibrat mai adânc în conștiința colectivă a națiunii noastre socialiste, în fântâna launtrică a fiecărui cetățean român tânăr sau vîrstnic, indiferent de naționalitate, ca în aceste zile premergătoare aniversării unui sfert de veac de la proclamarea republicii. Ne aflăm într-o confruntare, dialectică neîntreruptă cu realizările noastre de ieri și de azi, cu ceea ce ne-am propus să înfăptuim mâine, după cum ne situăm într-o confruntare continuă cu noi înșine, cu cei care am fost și cu cei care vrem și e necesar să devenim. Pe de altă parte, ca națiune conștientă de locul său în comunitatea națiunilor lumii contemporane, ne găsim într-un dialog deschis, de pe pozițiile partidului nostru comunist, cu diferitele concepții filozofice, sociale, politice, etice, științifice, estetice, concepții care sînt expresia a tot atîtor poziții ideologice divergente. Ca educatori, ca oameni cărora statul și partidul ne-au încredințat nobila sarcină de a forma conștiința noilor generații, avem datoria civică de a da răspunsuri concrete la acele probleme pe care complexitatea vieții social-politice interne și internaționale le ridică în fiecare zi, în fiecare moment. Răspunsul nostru nu poate fi decît unul obiectiv, exprimat limpede de pe pozițiile Partidului Comunist Român. Pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior: „La temelie întregii activități ideologice, de educare a tinereții, trebuie să stea politica Partidului Comunist Român, care reprezintă marxism-leninismul creator în România, expresia aplicării adevărilor generale ale socialismului la condițiile social-istorice concrete ale țării noastre”. Această idee călăuzitoare în activitatea școlii implică din partea fiecărui educator o abordare creatoare deschisă a fenomenelor din viața social-politică, ca și a acelor din domeniul științelor pozitive, fenomene înțelese atît în esența lor, cit și în particularitatea manifestării acestei esențe. Această idee călăuzitoare implică, de asemenea, fermitatea în exprimarea unei poziții principiale, curajul de a promova noul și de a milita pentru afirmarea lui, combaterea vechiului, indiferent de forma lui de existență. Militantismul este trăsătura esențială a educatorului din școala românească de astăzi. Este, de fapt, și lecția de adînc patriotism și de înaltă principialitate comunistă pe care o desprindem din acest Document fundamental pentru activitatea educativ-ideologică a școlii.

NICOLAE SORIN

Cită istorie învățăm

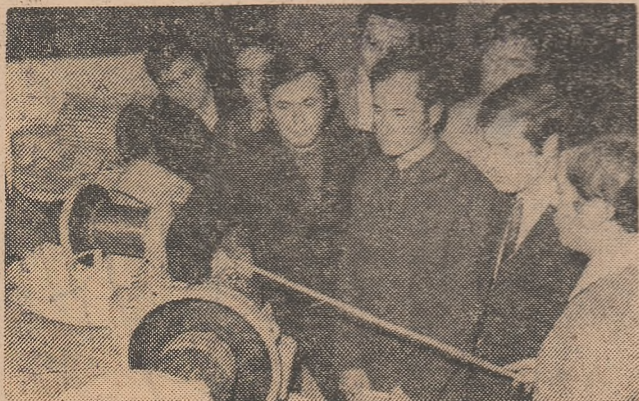
Recenta consfătuire a cadrelor didactice din domeniul științelor sociale (8-10 noiembrie) încheiată prin concluziile, de un interes excepțional, trase de însuși secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus din nou în lumină, pe lîngă o seamă de aspecte comune tuturor acestor discipline, unele aspecte specifice învățămîntului istoriei. Aceasta cu atît mai mult cu cit programele de învățămînt ale școlilor noastre medii au redus simțitor locul disciplinei noastre. Nu este, desigur, locul aici să punem în discuție din ce motive s-a ajuns la o asemenea reducere. Necesitatea de a întări învățămîntul matematic și tehnic, de a consolida legătura dintre învățămîntul teoretic și practic explică în bună măsură o asemenea restructurare. Există însă suficiente temeiuri spre a discuta dacă, odată cu această reducere, nu a fost excesiv de mult subapreciat rolul educativ al istoriei, tocmai într-o vreme cînd ea poate și trebuie să-și aducă o contribuție esențială la formarea tinerei generații.

S-a adus, printre altele, ca argument pentru o asemenea reducere, și faptul că în numeroase țări locul învățămîntului istoriei a fost restrîns. E adevărat. Se uită însă faptul că, în majoritatea lor, aceste țări practică în chip vizibil o politică de așa-zisă integrare supra-națională. Sublinierea — uneori chiar exaltarea — diferențelor specifice fiecărui popor în parte, așa cum le prezintă și le mai prezintă istoriografia tradițională, ar spori — s-a spus — piedicile, și așa destul

de numeroase, în calea unei astfel de înțelegeri, la temeiul căreia stă necesitatea resimțită tot mai acut de capitalul internațional de a slăbi și chiar anula granițele naționale.

În țara noastră, însă, în care întreg poporul, strîns unit în jurul partidului, muncește din răzputeri să învingă toate greutățile, să construiască pe baze solide o industrie și o agricultură modernă socialistă, să-și afirme și să-și apere pe orice cale deplină sa suveranitate națională, poate fi vorba de o slăbire a conștiinței unității noastre? Dimpotrivă. Niciodată, mai mult decît astăzi, nu se simte mai mult nevoia de a înarma pe toți oamenii muncii din țara noastră cu conștiința faptului că istoria poporului nostru — urmînd aceleași legi de dezvoltare proprii istoriei întregii umanități — a fost înainte de toate o luptă pentru păstrarea entității sale ca popor liber și neatîrnat, o luptă pentru drepturile sale încălcate altădată de clasele exploatare în lăuntrul hotarelor sau și de alte state în afara lor. Dezvăluirea și cunoașterea acestor realități care dau poporului nostru dreptul de a-și făuri astăzi, sub cea mai înțeleaptă dintre conduceri, propria sa soartă și propriul său drum, constituie temeiul contribuției esențiale pe care studiul și învățămîntul istoriei o aduc în educarea tinereții generații, care vor trebui să ducă mai departe — și să apere conștient totodată — tot ceea ce generațiile anterioare au făcut pentru întreg poporul nostru.

Aead. E. CONDURACHI

SUBINGINERII

Prin secțiile de subingineri create în anii din urmă și, îndeosebi, prin ultima hotărîre privind înființarea secțiilor de subingineri care își vor începe existența în luna decembrie, această formă de pregătire a cadrelor tehnice cu studii superioare va căpăta o pondere tot mai mare, corespunzătoare necesităților dezvoltării economiei noastre. Organizarea unor secții de învățămînt superior pe lîngă mari uzine va contribui la legarea învățămîntului de producție și va rezolva pregătirea specialiștilor fără scoaterea lor din producție. Tot-

odată, astfel se va putea utiliza în scopuri didactice baza materială a întreprinderilor respective, iar studenții vor fi legați de aceste întreprinderi atît prin profesie, cit și printr-un contract încheiat pentru cinci ani după absolvire, ceea ce va duce la o scădere a fluctuației cadrelor tehnice. Înțelegînd marile avantaje pe care le oferă pentru ei și pentru economia patriei învățămîntul seral pentru subingineri — care va căpăta o mare extindere — numeroși tineri și-au exprimat dorința de a urma această formă de învățămînt.

ACCENTE

Chimie generală

De câteva zile este prezentă în librării lucrarea cu titlul de mai sus, semnată de renumitul specialist din acest domeniu LINUS PAULING. Volumul aflat acum la cea de a treia ediție a fost tradus în numeroase limbi de circulație universală și s-a bucurat de o apreciere deosebită din partea specialiștilor din multe țări ale lumii.

Succesul acestei lucrări nu este datorat numai faptului că autorul este de două ori laureat al Premiului Nobel, ci, îndeosebi, modului rațional, sistematic și atractiv de a prezenta fazele chimiei și multiplele și variatele aspecte ale acestei științe, rolul din ce în ce mai însemnat care îi revine în civilizația modernă. Pornind de la descrierea structurii electronice a atomului și moleculei — faza firească a fiecărei încercări de înțelegere a chimiei — autorul prezintă, rind pe rind, capitolele cele mai relevante ale acestei discipline, oferind explicații științifice diferitele fenomene chimice și in-

terconexiunilor dintre ele. Textul — scris într-un stil clar și atractiv — este sprijinit cu numeroase tabele, exemple și exerciții.

Lucrarea se adresează

ză elevilor din ultimele clase de liceu, studenților de la Facultatea de chimie, inginerilor, cadrelor didactice de la catedrele de chimie, precum și tuturor aceluia care lucrează în acest important sector științific și economic în plină dezvoltare.

H. LEREA

Inițiativă de preț

În vederea atragerii spre teatru a unui număr cât mai mare de elevi și pentru trezirea încă de timpuriu a gustului față de spectacolele de bună calitate, colectivele teatrelor din Capitală au luat inițiativa programării, în cadrul „Stagiunii pentru elevi”, a unor matinee școlare.

În repertoriul stagiunii găsim, astfel, incluse piese clasice ale dramaturgiei românești și uni-

versale, cuprinse și în programa școlară, cum ar fi: „Coana Chiriță”, „O scrisoare pierdută”, „Jocul de-a vacanța”, „Antigona”, „Vicleniile lui Scapin” ș.a.

În același timp, aflăm că și Studioul de radio își va relua ciclul de emisiuni: „Radiodifuziunea în sprijinul școlii”.

Iată două valoroase inițiative în sprijinirea cărora cadrele didactice au obligația morală de a depune tot efortul.

R. DIMITRIE

Unic în țară

Un spațiu pe care să fie reproduse, în mic, toate situațiile, toate problemele, toate semnele întâlnite în circulația rutieră — iată o formulă ideală pentru cel ce vrea să învețe să șofeze. „Formula” aceasta a fost realizată, nu de mult în orașul Giurgiu, din inițiativa inspectoratului general al miliției, cu sprijinul forurilor locale, al elevilor și profesorilor. Ea este întruchipată într-un „parc-școală de circulație”, care a fost inaugurat sâmbătă, 11 noiembrie a.c., în centrul orașului.

Pe o zonă de 18.000 de metri pătrați, se întinde o adevărată rețea de minișosele asfaltate unde circulația este dirijată prin semafoare electrice și întregul arsenal de semne de pe drumurile publice. După ceremonia inaugurării, 180 de vehicule (triciclete, biciclete, cartinguri și chiar automobile) conduse de elevi au plecat la... drum.

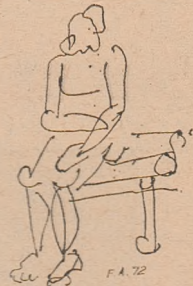
În încheiere, câteva precizări. Acest teren este unicul din țară omologat pentru concursuri de comisia națională de cartinguri. Valoarea lui depășește suma de un milion. Și cea mai mare parte a acestei valori a fost realizată prin munca patriotică prestată de 9.000 de elevi.

O BUZESCU

Spiritul de economie

Apărută recent sub îngrijirea Casei de Economii și Consumații, lucrarea „Cultivarea spiritului de economie la elevi”, elab-

borată de Romeo Dăscălescu, Costin Ștefănescu și Luminița Ghivirigă, a izbutit să prezinte unele din principalele aspecte meto-

dice ale formării și dezvoltării la elevi a spiritului de economie.

Interesant conceput, primul capitol al lucrării, intitulat „Spiritul de economie în realitatea noastră contemporană” investighează, într-o largă anchetă, opinia elevilor asupra „spiritului de economie”. Termenul de economisire este extins de la bani, la timp, la vorbe, este exemplificat cu aspecte concrete din țara noastră, din industrie, agricultură etc.

Reflecțiile cu privire la faptul că spiritul de economie, ca trăsătură individuală, care intră în notele definitorii ale profilului omului de tip nou, constructor al socialismului, este rezultatul unei acțiuni educaționale, complexe și perseverente, își găsesc o amplă concretizare în capitolul „Caracterul educativ al economisirii la C.E.C.”

„Aspecte metodice ale cultivării spiritului de economie” — titlul celui de-al treilea capitol — schițează unele din modalitățile concrete de formare și dezvoltare la elevi a deprinderii de a economisi, în funcție de vîrstă și de preocupările acestora.

IOANA PĂUNESCU

Ne scriu corespondenții voluntari

Jocul în lecție

Forma de activitate pînă la vîrsta de 6 ani este jocul — fie la grădiniță (jocul și activități conduse) fie în familie (manifestări libere spontane).

Știind că puterea de concentrare a celor mici este instabilă și de scurtă durată, pentru a le trezi interesul este necesară împletirea judicioasă a activității impuse cu cea dorită de copil: jocul legat, pedagogic, de conținutul lecției preluate.

De exemplu, la aritmetică, în cadrul predării numerelor de la unu pînă la zece, chiar din primele ore am folosit ca material didactic brăduțul și diferite figuri — vervețe, conuri, păsărele. Copiii se amuză în minuirea figurilor, recunosc și diferențiază un obiect de mai multe obiecte, totul pare a fi un joc care, în realitate, completează activitatea didactică propriu-zisă.

Cu același material didactic, folosind alte scheme, am introdus elementul joc la lecțiile: componența numerelor; adunări și scăderi în cadrul numerelor 1—10; consolidarea numerelor și a locului numerelor în șirul numerelor; succesiunea numerelor — probleme simple. În cadrul predării adunării și scăderii numerelor 1—10, introducînd jocul cu figuri de loto, am izbutit să activez pe toți copiii, fiindu-le mult mai accesibil să lucreze cu aceste cartonașe cu figuri. Sub formă de întrecere pe coloane de bănci am mobilizat întreaga clasă.

La lecțiile de citire, cînd am predat despărțirea cuvintelor în silabe și apoi în sunete, le-am propus elevilor să se gîndească la cit: mai multe cuvinte formate din 2—3—4 silabe, respectiv sunete, interzîndu-le să repete ce a spus alt copil; cine spune mai multe cuvinte noi și corect, cîștigă întrecerea. Copiii se antrenează în acest joc didactic.

La fiecare literă predată am recurs la versurile din „A.B.C.” de Iulian Olariu; copiii le-au memorizat cu ușurință, iar la sfîrșit de an am realizat un frumos program artistic, servindu-mă de aceste versuri. La fel am completat activitatea didactică cu diferite ghicitori. Ghicitorile de Ilie Mirea au fost înțelese și memorate cu ușurință de copii. De asemenea, snoavele lui Luchini, introduse la momente potrivite, redau copiilor voioșia. La tema „Școala și locuința”, fiind vorba de obiecte, formă, culoare, raportul de mărime, am completat lecția cu jocurile: „Găsește aceeași culoare”, „Căutați semnul”. La tema: „Cum să circulăm pe stradă”, jocurile „STOP. Cu ce călătorim?”, „La tema „Anotimpurile” i-am învățat pe copii jocurile: „Roata toamnei”, „Ghică ce anotimp este?”. La toate aceste teme am confecționat materialul didactic respectiv pentru a ne putea „juca”.

În cadrul orelor de dezvoltare a vorbirii, pentru a cunoaște stadiul în care se află exprimarea fiecărui elev, am organizat jocurile: „Cine face așa?”, „Cine știe mai bine?”, „Găsește cuvîntul potrivit”, „Ghiceste la ce m-am gîndit”, „Oglinda fermecată”.

Inv. LUCIA VLAD
Deva

PRO ȘI CONTRA

Consecvență și corectitudine în terminologia științifică

Deoarece specialitatea noastră este fizica, ne vom referi exclusiv la câteva inconsecvențe de terminologie sau formulare a unor noțiuni și fenomene din această disciplină.

1. De mai mulți ani, pentru fenomenul atît de familiar, cum este cel al „ricoșării” razelor de lumină — mai bine zis a fasciculelor luminoase — pe suprafețe lucii, atît în programele școlare, cît și în manualele corespunzătoare apar două terminologii: **reflexia** luminii și **reflecția** luminii. Așa, spre exem-

plu, în ultima programă de fizică pentru licee, valabilă pentru anul în curs, întîlnim termenul de reflexie a luminii, pe cînd în cea de școală generală, deși tot ediție recentă, pe cel de reflecție a luminii.

Fără a fi cu totul greșit (dicționarul limbii române moderne și contemporane dă și termenul de reflecție cu sensul de reflexie), considerăm totuși că termenul **reflecție** nu exprimă bine fenomenul optic la care ne-am referit, el fiind întrebunțat — de regulă — în sens de cugetare, de meditare și nu de reflexie a luminii. Propunem, de aceea, să se renunțe la el și să se adopte termenul unic de **reflexie a luminii** sau a oricărei radiații (de natură acustică sau electromagnetice).

2. Tot inconsecvent apar termenii de „particulă” și „particolă”, „fascicul” și „fascicol”, „vehicul” și „vehicol” etc., sensurile noțiunilor respective fiind binecunoscute.

Dacă, pentru „fascicul”, dicționarul amintit mai dă (ca rar folosit) și termenul „fascicol”, în schimb, pentru particulă și vehicul nu mai sînt alte modalități — corecte — de exprimare.

3. Cu o anumită inadecvare, aducînd citeodată a pleonasm, sînt folosite uneori exprimări de genul: „forță de greutate”, „mişcare de translație” sau „mişcare de rotație” și altele. Dacă vom căuta în pomenitul dicționar termenii „greutate”, „translație” sau „rotație”, după care vom încerca să înlocuim aceste termeni în exprimările de mai sus, am ajunge la expresii de genul: „mişcare de mișcare (a unui corp)

în jurul unui punct sau ax fix” (!!!) De aceea, considerăm că este suficient și corect să se spună simplu „greutate” și nu „forță de greutate”, „translație” și nu „mişcare de translație”, „rotație” și nu „mişcare de rotație” ș.a.m.d.

4. În sfîrșit, de data aceasta țînd de domeniul incorectitudinii, nu al unor nevinovate inconsecvențe, semnalăm folosirea unei terminologii ce are darul de a deruta.

Așa, bunăoară, se utilizează termenul „spațiu”, în loc de „distanță”, atunci cînd este vorba de elemente ale mișcării (se vorbește despre „spațiul parcurs”, despre „legea spațiului” etc.). Or, se știe că noțiunea de „spațiu” reprezintă o varietate tridimensională, fiind diferită de ceea ce s-ar putea „parcurge” într-o mișcare. A o folosi în sens de element al mișcării înseamnă a renunța la rigurozitatea științifică. Cu timpul, cel ce se obișnuiește cu termenul de „spațiu”, în loc de „distanță” ajunge să le confunde și să reducă semnificația noțiunii mai generale de spațiu fizic la cea particulară, a ceea ce am putea numi „spațiu unidimensional”, noțiune fictivă sau, în cel mai bun caz, un model, o idealizare.

În aceeași categorie de incorectitudini am mai amintit termeni cum sînt: „cantitate de substanță”, „cantitate de electricitate”, „formula fundamentală a gazului ideal” și alte exprimări echivoce, care nu și au locul într-o terminologie corectă și consecvent științifică.

Lector univ. C. ȘOITU
Brașov

LECȚIA acestei toamne

Și-a pus parcă în gând natura să ne încerce din nou țaria. Toamna aceasta veninoasă, departe de imaginea feerică oferită de tablourile idilice ale toamnelor alegorice îmbrăcate în port național și purtând pe brațe coșuri de fructe și de struguri, toamna aceasta a anului 1972, cu ploile ei mai putrede decît în peisajul bacovian, a vrut parcă să ne smulgă rodul muncii dintr-un an de zile. Mai tari decît intemperiiile s-au dovedit și de această dată oamenii, pe care vremea neprielnică i-a găsit căliți; căliți cu doi ani în urmă, în timpul inundațiilor; căliți în anii de grele și entuziaste eforturi în care am construit; căliți, în sfîrșit, în îndelunga lor experiență de viață pe aceste meleaguri. La chemarea partidului, cu mic și mare, cetățenii țării au răspuns iarăși „prezent” într-o îndrăzită înclăștare de forțe; alături de permanenții și mult încercatulii truditori ai ogoarelor, au pus umărul de nădejde muncitorii, intelectualii, funcționarii, militarii și alte categorii de oameni ai muncii, pentru ca nici un bob din mănoasa recoltă a anului '72 să nu rămînă nestrîns.

Este un motiv de autentică mîndrie pentru oamenii școlii de toate gradele, elevi, studenți, cadre didactice, să se numere printre cei ce s-au aflat în primele rînduri în această pașnică bătălie: cu adîncă emoție am citit chemarea secretarului general al partidului cu prilejul zilei recoltei, veritabil ordin de zi adresat luptătorilor aflați încă în acțiune; emoția a fost sporită de faptul că s-au adus calde multumiri elevilor și profesorilor lor pentru ceea ce au făcut și totodată s-a exprimat încrederea că nici în viitor nu vor rămîne deoparte. Elevii școlii în care funcționează cel ce serie aceste rînduri s-au aflat timp de aproape patru săptămîni în diverse ferme de stat din județul Pașcu. Pretutindeni, la Benești, la Iz-

vorul Berhecului, la Măldărești sau la Opișesti, elevii au făcut treabă bună. Cuvintele sînt prea sărace pentru a exprima cu ajutorul lor satisfacția ce-o trăiam alături de inimile lor tinere în fiecare seară, tîrziu, la ora bilanțului, cînd, după o zi de muncă începută odată cu primele iviri ale lumini și încheiată cînd pe cîmp nu se mai poate lucra din cauza întunericului, calculam tonele de porumb cules din lan și trimis la bază, tonele de cartofi smulse pămîntului ori tonele de fructe adunate din livadă. Am văzut seară de seară, cum frunțile ostenite se descreșeau, cum trupurile istovite de efort tresăreau, cum ochii pe jumătate închiși de somn licăreau cînd se concluziona că a mai trecut o zi „pozitivă” la activ.

Ne reîntorcem în școli și ne reluăm activitatea obișnuită. Elevii și ocupă din nou locurile în bănci, profesorul vine iarăși la catedră cu catalogul sub braț: ne uităm, profesori și elevi, unii la alții, parcă ne cunoaștem mai bine acum. Parcă avem mai multă încredere în elevii noștri. Ne uităm în ochii elevilor și parcă-i vedem mai altfel, mai buni, mai maturi, mai oameni. Poate că, atunci cînd ne sorb cuvintele la lecție, le trec și lor pe dinaintea zilele acelea de neuitat. Și probabil că și ei ne văd pe noi, cei care le-am fost alături, mai altfel. Ei credem, un câștig în plus pentru noi toți faptul că am reușit să ne cunoaștem mai bine și că munca ne-a învățat să ne stimăm mai mult.

Săptămînilor de muncă în agricultură au constituit pentru toți cei ce au fost acolo o veritabilă lecție vie de educație. Mai mult decît din orice prelegere moralizatoare, elevii au învățat că nici o valoare nu se creează decît prin muncă. Au înțeles mai bine că bucată de pîine ce-o consumă zi de zi, carnea, fructele, îmbrăcămintea, toate sînt produsul muncii întregului popor. Și

poate că pe viitor vor fi mai recunoscători în fața feliei de pîine și se vor întreba mai des ce-au făcut și ce fac ca s-o merite. Să trecem, dar și acest câștig la bilanțul activ al toamnei anului '72.

Socotim că foarte bună a fost orientarea, acolo unde s-a procedat astfel, să se plătească în bani elevilor pentru munca depusă. Chestiunea poate apărea minoră, dar sub aspect educativ, în formarea personalității umane, are o importanță deosebită. Cei mai mulți dintre elevi au trăit clipa solemnă a semnării primului stat de plată din viața lor. Nu-i puțin lucru ca băiatul sau fetișcana de 15—16 ani să se prezinte în familie cu mult-pușinul ce l-a câștigat și să spună cu mîndrie că acești bani i-a dobîndit el însuși prin munca cîștită.

Știm că bătălia recoltei va fi definitiv cîștigată: certitudinea ne-o dau oamenii aceia minunați cu care am muncit cot la cot, oamenii ogoarelor, pe care am învățat să-i cu-

noaștem mai bine și să le prețuim strădaniile, oamenii care-și cunosc menirea și care dau tot ce pot din sufletul și din țaria lor pentru ca nici în acest an să nu ne lipsească bucată, pentru ca seva pămîntului românesc să ne bucure din nou, pentru ca hărnicia acestui popor să nu se dezminție nici de această dată.

Ne-am convins încă o dată că avem un tineret școlar minunat, care învață și muncește cu tragere de inimă, răsplătind astfel condițiile ce-i sînt create. Desigur că și noi, dascălii, medităm acum mai mult la ceea ce putem și trebuie să oferim acestui tineret.

Aceasta e lecția de educație pe care ne-o oferă toamna anului '72. Lecție bogată în învățăminte, pe care le vom valorifica așa cum se cuvine.

Prof. GHEORGHE MOVILĂ
Licel Comănești, jud. Bacău

Conținutul multor texte din manualele de limba română pentru clasele mici și mijlocii îl constituie povestirea sau descrierea unor fapte, acțiuni, întâmplări din viața unor personaje. Pe lângă scopul de a satisface o plăcere a elevilor, de a le produce o emoție estetică și de a le cultiva interesul pentru lectură, textele despre care aminteam vizează obiective instructiv-educative mult mai importante. S-ar putea spune că ele se încadrează într-o concepție metodică a educării morale a elevilor din clasele mici a căror comportare se modelează, mai ales, pe baza exemplului oferite.

Dacă forța de influențare, de stimulare a exemplului directe — părinți, educatori, alte persoane din mediul ambiant al copilului — nu comportă comentarii, exemplele pe care ni le oferă literatura în general ridică însă probleme, dar nu în ceea ce privește metodică valorificării acestora.

Personajele, eroii despre ale căror fapte relatează textele reprezintă modele de conduită morală și civilă, sînt purtătoare ale unor însușiri alese pe care vrem să le cultivăm la copii începînd din primii ani de educație organizată, din primii ani de școală.

Problema care se ridică se referă la modalitățile pe care le folosim ca elevii să urmeze aceste exemple, să și le apropie, să le îmbrăgănsururile acțiunilor și conduitelor lor. În multe cazuri, lecțiile de citire,

asa cum sînt concepute, lasă în umbră un obiectiv educativ atît de important. În așa-zisa „conversație generalizatoare” se fac unele referiri la caracterizarea personajelor, dar acestea sînt cu totul insuficiente și uneori chiar formale, și, ca atare, nici pe departe nu reușesc să conducă pe elevi la înțelegerea

Modelul de conduită

mesajului educativ al lecției al cărei purtător este personajul — eroul principal al operei (al textului). Elevii sînt profund impresionat de isprăvile eroilor, se emoționează profund de încercările, înfrîngerile și izbînzile lor, se identifică afectiv cu viața eroilor respectivi. Actul educativ nu poate să se oprească la dezvoltarea acestor trăiri afective care, așa cum se știe, la vîrsta școlară mică, sînt încă instabile și nu pot regla ele singure faptele de conduită ale elevului.

Considerăm că lucrul cel mai important care trebuie realizat este trecerea de la afectiv la rațional, adică conștientizarea treptată de către elevi a acțiunilor personajelor, identificarea lor nu numai afectiv, ci și conștient cu eroii ale căror fapte îi impresionează. În acest scop, accentul trebuie pus pe

analiza cu elevii a faptelor, a acțiunilor, a întâmplărilor prin care trece eroul, pe explicarea comportării lui în diferite situații. Chiar dacă nu li se spune, elevii trebuie să ajungă la înțelegerea că eroii acționează în conformitate cu anumite reguli, norme morale și le exprimă în gradul cel mai înalt,

Modelul de conduită

de unde rezultă însușirile lor deosebite și convingerea că în orice împrejurare asemănătoare eroii respectivi s-ar fi comportat la fel. Insușirile morale care constituie trăsăturile personajului sînt în fond normele morale în acțiune. Insușirea, cunoașterea normelor și principiilor morale reprezintă o componentă esențială a educației morale, fiind o preocupare permanentă a învățătorului în activitatea cu elevii chiar și în condițiile în care la aceste clase accentul cade pe formarea conduitei morale. Or, prin analiza și aprecierea critică a trăsăturilor morale ale personajelor, învățătorul va putea conduce pe elevi la înțelegerea normelor, a regulilor care constituie factorii diriguitori ai conduitei. Noțiunile morale nu se predau și nici nu se memorează, ci se desprind de către elevi din formele lor exterioare

și manifestate în comportamentele umane.

În procesul de conștientizare a faptelor și acțiunilor personajelor, de înțelegere a motivelor, a scopurilor care-i îndeamnă și îi călăuzesc și la care elevii urmează să adere conștient, un rol important îl are valorificarea experienței lor morale, confruntarea acestora cu modelele analizate.

Important este ca elevii să înțeleagă că personajele întîlnite în textele pe care le analizează nu reprezintă ființe neobișnuite, ci dimpotrivă, sînt oameni ca toți ceilalți, în multe cazuri copii de vîrsta lor, care înving, se afirmă, devin respectați și îndrăgiți pentru însușirile lor, trăsături ce pot fi dobîndite de oricine prin muncă perseverentă, prin luptă neîmfricată cu greutățile, prin respectarea neabătută în toate împrejurările vieții a unor norme de conduită (regulile de purtare pentru elevi).

Raportarea experienței lor morale la faptele prezentate ca modele le solicită un efort de reconstituire, reconsiderare, comparare, valorificare, mijlocie prin procese și operații de gîndire, memorie, imaginație ș.a., pe baza unui dialog viu, căruia modelarea, analogia îi conferă valențe euristice specifice și, implicit, posibilități sporite pentru realizarea unor lecții active și strîns legate de viață.

Conf. univ. EUGEN BLIDEANU

Predarea biologiei

ÎNȚELEGEREA INTERDEPENDENȚEI FENOMENELOR

Hotărârile deschizătoare de largi și numeroase perspective ale Conferinței Naționale a P.C.R. din 19-21 iulie 1972, cuprind, după cum este și firesc, printre numeroasele sarcini de bază care trebuie îndeplinite în toate domeniile de activitate social-economică, o parte ce se referă la dezvoltarea și perfecționarea învățământului în direcția pregătirii cadrelor necesare economiei, științei și culturii, precum și a introducerii unui stil de muncă în activitatea didactică care să se înscrie în concepția sistemului acțional de eficiență științifică practică.

În acest context renovarea procesului de învățământ biologic comportă preocupări permanente în scopul introducerii și aplicării unei metodologii moderne în predare, pentru a da elevilor posibilitatea de a opera eficient cu structurile logice ale științei în procesul de analiză și cunoaștere a fenomenelor biologice, pentru a le stimula aptitudinile creatoare și stilul de muncă independentă prin activitatea nemijlocită în laboratoare, cabinete, cercuri științifice și în munca productivă.

În cele ce urmează mi-am propus să relev unele aspecte mai concludente de metodologia predării cunoștințelor de biologie în scopul înțelegerii și cunoașterii legilor de organizare și funcționare a sistemelor biologice.

Din activitatea pe care o desfășurăm cu elevii în școlile de bază în care studenții Facultății de biologie din București lucrează în practica pedagogică, preocupați fiind de îmbunătățirea continuă a procesului de predare-învățare, de multe ori constatăm că în asimilarea cunoștințelor apar unele neconcordanțe între faptul că elevii manifestă dorință și interes pentru discuții de ordin științific și activitățile practice de laborator, însă, în același timp, întâmpinăm frecvente dificultăți cu prilejul trecerii de la cunoștințele factice la înțelegerea și formularea de principii și legi pe baza cărora se explică fenomenele biologice de mare amploare cum sint, de pildă, cele care se referă la evoluția organismelor de diferite niveluri, marcând o anumită configurație a biosferei.

Unii dintre elevi manifestă tendința de a reproduce în mod mecanic cunoștințele referitoare la modul de organizare al plantelor și animalelor fără a aprofunda fenomenul în sine și, mai ales, faptul că variațiile structurale se realizează în virtutea unor reacții biochimice adaptive sub influența condițiilor de mediu, care, în ultimă instanță, se traduc în apariția de noi caractere.

Pe baza constatărilor menționate am ajuns la concluzia că activitatea cu elevii este bine să fie orientată în sensul rezolvării următoarelor probleme:

A. Fundamentarea cunoștințelor din domeniul diverselor discipline biologice în lumina categoriei dialectice cauză-efect, făcând apel la principiile:

- unitatea dintre organism și condițiile mediului;
- corelația dintre funcția, struc-

tura și forma organelor pentru a da posibilitatea elevilor să gândească asupra cauzelor care stau la baza originii, organizării și evoluției materiei vii, pentru a înțelege adevărul că relațiile organismelor cu mediul au rol nu numai de eliminare, ci și de selecție.

Indiferent la ce disciplină biologică ne referim, principiul unității dintre organism și mediu este de necesitate absolută în explicarea fenomenelor biologice de mare amploare ca: evoluția și perfecționarea treptată a organismelor de la formele precelulare până la cele mai complexe existente în etapa actuală, diversificarea și specializarea lor într-o anumită direcție, în explicarea modului cum se stabilesc relațiile trofice între organisme de diferite niveluri de organizare, relațiile dinamice ce au loc la nivel planetar etc. Cit privește principiul corelației dintre funcția, structura și forma organelor, acesta constituie coordonata principală prin care se asigură logica internă a întregului proces de însușire a cunoștințelor de morfologie vegetală și animală și înlătură caracterul descriptiv. De asemenea, aplicarea acestui principiu contribuie la evitarea interpretării finaliste a problemelor de morfologie. Elevii nu vor mai considera existența caracterelor morfologice specifice ca scop în sine, deși ele sint direct utile speciei respective.

B. Selectarea și organizarea conținutului științific, prin urmărirea aspectelor fundamentale și cunoașterea acelor detalii de care depinde înțelegerea modului cum se reali-

zează integralitatea organismelor, indiferent la nivelul cărui sistem biologic se găsește (individual, populațional, biocenotic). De pildă, în studiul botanicii, zoologiei, anatomiei și fiziologiei omului, gândirea elevilor e bine să fie orientată în înțelegerea adevărului, că evoluția organismelor nu este o supunere totală la condițiile mediului, ci o reacție de independență, care se manifestă prin constituirea unui mediu intern protector din ce în ce mai constant din punct de vedere homeostazic și în raport de aceasta modul cum are loc perfecționarea sistemelor de organe și a conexiunilor care se stabilesc între ele conferind organismelor caracterul unitar din punct de vedere morfofuncțional.

C. Îmbinarea judicioasă a metodelor și a procedurilor utilizate, cu predominanța acelei forme care contribuie în mod deosebit la dezvoltarea adevărului științific-biologic urmând treptele procesului de cunoaștere de la concretul senzorial, la abstract și de la abstract la concretul logic. Aceasta pentru a dezvolta creativitatea gândirii elevilor în procesul acumulării fondului informațional și a contribui la formarea unor deprinderi de activitate practică prin care influențăm pozitiv logica procesului de cunoaștere și interpretare a fenomenelor biologice.

Indiferent care este sistemul de lucru — lecții pe bază de problematizare, lucrări de laborator, lecții cu mesaj televizat integrat — procesul de însușire a cunoștințelor de biologie reclamă rezolvarea unei alte probleme:

D. Stabilirea unor corelații majore intradisciplinare și interdisciplinare, în scopul înțelegerii proceselor biologice complexe, cum este, de pildă, metabolismul, considerat ca lege fundamentală a organizării materiei vii la nivel individual.

Tratarea problemelor referitoare la funcțiile de nutriție în corelație cu rolul ce-l au ribozomii — organele celulare — în sinteza proteinelor de structură propriei celulelor, a enzimelor și a altor proteine care reprezintă produși de secreție, și în raport de rolul ce-l au mitocondriile în fenomenele de oxidoreducere generatoare de energie biologică, contribuie la înțelegerea modului cum se desfășoară procesul de metabolism cu cele două laturi: anabolism și catabolism, proces prin care se realizează permanentul schimb de energie dintre organism și mediul său de viață.

Acestea sint doar câteva sugestii izvorite din constatările practice și dintr-o necesitate didactică mai cuprinzătoare în scopul de a conduce formarea deprinderilor de înțelegere a interdependenței fenomenelor biologice în activitatea teoretică, practică a elevilor.

FL. ȘIPOȘ

In laboratorul de biologie al Liceului „M. Sadoveanu” din București

„NATURA” în sprijinul perfecționării

Revista „Natura”, cu concursul Institutului central pentru perfecționarea personalului didactic, și-a propus ca, în anul 1973, să publice o serie de articole pe marginea tematicii de biologie, elaborată de institut pentru examenul de definitivare și de grad (I și II).

Dintre temele care vor fi publicate menționăm: Concepții asupra reproducerii, înmulțirii și germinăției la plante; Grupe de animale diblaste și relațiile lor filogenetice; Mișcarea și sensibilitatea la animale; Embriogeneza organismului animal; Tipul de organizare precelular (virusurile) și procariot (bacteriile); Digestia în lumea vie; Circulația în regnul animal; Respirația în regnul animal; Sistemul hipotalamo-hipofizar; Formațiunea reticulată și funcțiile ei; Corelații între sistemul nervos vegetativ și sistemul nervos somatic; Mișcarea și sensibilitatea la plante; Modul de nutriție în lumea vegetală; Circulația sevei în plante și forțele fizice și chimice care o condiționează; Absorbția nutrienților și transportul acestora în organism; Biocatalizatorii și rolul lor în organism; Specia ca sistem și nivel de organizare a materiei vii; Probleme ale organizării sistematice ale materiei vii; Originea și evoluția omului; Productivitatea biologică a populațiilor; Ecosistemul; Rolul omului în viața ecosistemelor naturale.

Vor mai fi publicate materiale privind probleme de metodologie și tehnologie biologică, cum ar fi: Eficiența studiului biologiei în formarea orizontului de cultură al omului societății contemporane; Problematizarea în învățarea biologiei; Învățarea prin descoperire în cadrul biologiei; Experimentul ca metodă de cercetare în biologie; Modelarea, folosită în biologie; Activitatea de laborator școlară și extrascolară.

Cititorii vor fi informați asupra experienței cadrelor didactice în folosirea metodologiei moderne în predarea științelor biologice, asupra diferitelor manifestări cu caracter biologic pe plan național și internațional.

Grupul școlar sanitar din Oradea: oră de microbiologie.

Programare liniară și programare ramificată [III]

- Răspunsuri construite de elev și răspunsuri la alegere.
- Respectarea ritmului de muncă.
- „Greșeala“ determină varianta de lucru.

Instruirea programată, considerată ca fenomen de pedagogie practică, s-a concretizat și caută să se realizeze în două tipuri principale de programe (manuale programate):

a) programarea în care elevul trebuie să-și formuleze (construiască) el însuși răspunsul;

b) programarea în care elevului i se oferă mai multe răspunsuri la alegere.

Se întâlnesc frecvent termenii de „programă (programare) liniară“ și „programă (programare) ramificată“. Programe liniare sînt considerate atît acelea cu răspunsuri construite, cît și cele cu răspunsuri la alegere, la care nu există explicații sau subprograme care folosesc greșeala în mod intenționat (elevul trebuie să o sesizeze și să o îndrepte).

Programe ramificate sînt considerate programele cu răspunsuri la alegere, unde răspunsul corect duce la continuarea programei principale, iar răspunsul greșit, la o subprogramă cu rol corectiv.

În programele cu răspuns construit, elevul este condus în însușirea cunoștințelor printr-o succesiune de unități mici de informație (pași mici); pașii sînt alcătuiți în așa fel încît să reducă la minimum erorile posibile; elevul este pus mereu în situația de a construi un răspuns corect; după fiecare pas, elevul realizează un progres mic, dar sigur; etapele sînt identice pentru toți elevii; ritmul de parcurgere a programei este diferit; secvențele sînt, în general, scurte; diferențele între secvențe, ca grad de dificultate, sînt mici.

Acest tip de programare — schematic — poate fi astfel redat:

Secvența 1: informarea elevului; tema de rezolvat (întrebare, exercițiu etc.); formularea (construirea) răspunsului de către elev (aceste trei elemente formează o unitate grafică numită secvență); compararea cu răspunsul corect pentru cunoașterea rezultatului; trecerea la secvența următoare (secvența 2).

Programele cu răspuns construit se prezintă ca realizare tehnică sub diferite aspecte.

Pagina este împărțită în mai multe casete, fiecare casetă cuprinzînd o secvență a programei, cu informația și tema respectivă; răspunsul corect se găsește în pagina următoare, într-o casetă mică în dreapta sau în stînga secvenței de pe această pagină. Se parcurg secvențele din casetele de la același nivel, apoi, după un anumit număr de file, se revine la prima pagină și se lucrează cu secvențe din cel de al doilea rînd de casete ș.a.m.d.

Alte manuale se deosebesc de acestea prin faptul că oferă răspunsul pe aceeași pagină cu informația și tema, folosind pentru acoperirea răspunsului un ecran mat mobil.

Uneori răspunsurile se dau sub casetă, fiind descoperite, fără deplasarea unui ecran mat.

Pornind de la aceleași premise teoretice, și-au elaborat programele lor B.F. Skinner și J.G. Holland, Home și Glaser, Barlow, Gilbert etc.

Programarea cu răspuns construit se caracterizează: printr-o conducere deosebit de atentă a elevului de-a lungul programei, eliminînd pe cît posibil abaterile de la o anumită linie didactică, un fir conducător în jurul căruia programatorul a brodat întregul material propus spre însușire; prin modul de alcătuire a secvențelor și specificul temelor de rezolvat, care reduc la minimum numărul răs-

punsurilor greșite: prin componența informației care cuprinde numeroase puncte de sprijin, elemente care îl conduc pe elev spre construirea unui răspuns corect.

În programele cu răspuns la alegere o dată cu informația și tema respectivă se prezintă mai multe răspunsuri (3—4), din care elevul îl alege pe cel care îl consideră corect; răspunsurile, în afară de cel corect, sînt astfel formulate încît să acopere greșelile cele mai frecvente.

În programarea ramificată (de tip Crowder), ca și în programarea de tip liniar (Skinner), fiecare secvență cuprinde informații bine precizate, iar succesiunea lor trebuie să respecte cerințele de ordin logic și psihologic.

Teza informațională include, în acest tip de programare, mai multe informații sau explicații mai detaliate. Aceste informații sînt prezentate cu claritate, însoțite de exemple și explicații.

Alegerea problemelor cuprinse în cadrul fiecărei secvențe trebuie făcută în așa fel încît să se poată controla dacă elevul a sesizat informația atît luată în ansamblu (în general), cît și în trăsăturile sale specifice.

Stabilirea răspunsurilor oferite pentru a fi alese de elev se face în felul următor: se introduc răspunsuri care pot fi date de elev, neținînd seama de toate precizările cuprinse în informație; se menționează răspunsuri, luîndu-se în considerație atît erorile întîlnite obișnuit la elevi, cît și greșelile curențe constatate în experimentarea programei pe grupe de elevi, precum și răspunsurile vizînd erori imaginate de programator spre a preciza unele deosebiri sau a contura unele noțiuni; dacă elevul a ales un răspuns greșit, intervine o programă secundară (una sau mai multe secvențe), care dă explicații suplimentare și îl readuce pe elev în programa principală (la unele programe, la secvența de la care s-a plecat; la altele, la secvența imediat următoare).

Aspecte comune ale ambelor tipuri de programe: cer din partea elevului o participare activă și independentă în timpul lucrului cu programa; determină o individualizare a instruirii, diferențierea principală manifestîndu-se prin ritmul propriu de lucru al fiecărui elev; presupun o structurare logică și gradată a materialului și a dificultăților pe care elevii trebuie să le învingă; în ambele tipuri există o legătură inversă (elev-profesor) cu ajutorul căreia se apreciază rezultatele activității elevului; pot fi folosite atît în instruirea cu mașini, cît și în cea cu manuale (fără mașini).

Deosebiri principale între cele două tipuri de programe: programele cu răspuns construit reduc la minimum numărul greșelilor, folosind un întreg sistem de orientare a elevului spre construirea unui răspuns corect, pe cîtă vreme programele cu răspuns la alegere folosesc greșelile elevului, „mizează“ pe alegerea unui răspuns greșit, pentru a avea posibilitatea de a-l orienta pe elev pe calea dorită; dacă în programele cu răspuns construit parcurgerea programei nu depinde de răspuns (corect sau nu), în cel de al doilea tip de programe, alegerea răspunsului determină în mod decisiv calea (variante) pe care se va merge mai departe.

Prof. ȘTEFAN RĂDULESCU

Activitate în laboratorul audio-vizual

Fizica la clasele terminale

Programa de fizică trebuie să răspundă cerințelor actuale de a pregăti elevii pentru activități practice polyvalente pe baza însușirii noțiunilor teoretice.

În cei patru ani de studiu, elevii capătă cunoștințe teoretice, dar ceea ce trebuie să accentuăm astăzi este **suportul practic** al acestor cunoștințe. Va trebui să asigurăm elevilor posibilitatea să lucreze **efectiv** cu aparatele în procesele cu care îi familiarizăm, direct, în procesul de producție.

Programa de fizică de pină acum nu a permis realizarea acestui **deziderat, orele destinate practicii productive fiind cu totul insuficiente**. Oricum, nu simpla deprindere a unui elev într-un atelier, în curs de patru ani în orele de practică, cu meseria de bobinator este suficientă. Consider că trebuie să realizăm o pregătire multilaterală a elevului, prin instruirea acestuia în toate domeniile practice legate de cunoștințele teoretice acumulate. Elevul ar fi bine să lucreze în toate atelierelor unei întreprinderi (în concordanță cu materia studiată). Astfel, familiarizîndu-se cu atelierelor de lăcătușărie și strungărie, în care își poate folosi cunoștințele acumulate în clasa a IX-a și terminînd cu laboratorul de spectroscopie, de analiză cantitativă, unde își poate pune în evidență cunoștințele acumulate în anul IV, elevul va reuși ca la ab-

solvarea liceului să cunoască o mare parte a proceselor tehnologice dintr-o uzină. Chiar dacă programa nu permite deocamdată întru totul fixarea și aplicarea cunoștințelor în procesul productiv, profesorii ar putea realiza **lecții la locul de muncă**, unde elevul reține cunoștințele teoretice și totodată poate aplica în practică noile noțiuni. De exemplu, la anul IV se poate realiza o lecție utilă în cadrul atelierului pentru controlul structurii metalelor, elevul avînd posibilitatea să lucreze „pe viu“ cu utilajele necesare defectoscopiei cu radiații Röntgen. Tot la anul IV, capitolul de fizică atomică și tehnici nucleare se poate susține practic, avînd în vedere intensificarea aplicării tehnicilor nucleare în mai multe sectoare productive, fapt care înlesnește introducerea elevilor în acest domeniu.

În consecință, se impune ca prin folosirea tuturor mijloacelor și posibilităților care ne stau la îndemînă, începînd cu atelierelor școlare, laboratoarele institutelor de cercetări și terminînd cu sectile din uzine, să legăm cunoștințele teoretice ale elevilor cu practica, în așa fel, încît acestea, fără a rămîne undeva în afara utilului, să devină parte integrantă a efortului plener reclamat de economia noastră în plină dezvoltare.

Prof. LUMINIȚA POP
Lic. „Ion Neculce“ - București

Pasiunile directorului din Petrileni

Cînd am ajuns la Petrileni, o mică așezare rurală din apropierea Orașului dr. Petru Groza, județul Bihor, n-am putut vorbi numai decît cu directorul școlii. Simion Trofin primise în acea zi vreo 60 de plicuri cu bulbi de talele din Franța, Olanda și R.F. a Germaniei, pe care, profitînd de timpul trumos, se grăbea să-i pună în pămînt. Puțin mai tîrziu, condus de el, aveam revelația existenței în această modestă școală a unei adevărate grădini botanice în miniatură. În singura sală de clasă a școlii, în cancelarie, în micul hol de la intrare, în grădiniță, de proporții liliputane și ea, și în însăși locuința directorului, pretutindeni mă întîmpinam plante din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii: garoafe din Olanda, cocotieri de Madagascar, palmieri algerieni, cactuși din Mexic și Franța, Musa abisiniană, trandafirii din China etc., alături de reprezentanți ai familiei cactușilor proveniți din Grădini botanice din București și Cluj. „Taina” acestei grădini, foarte simplă în aparență, ascunde prima mare „iubire” a învățătorului Simion Trofin: dragostea de flori.

Cum a ajuns să aibă toate aceste specii exotice? S-a adresat în scris direcțiilor științifice ale diferitelor grădini botanice din lume. Cîteodată, mesajul său, așa cum procedează toate serviciile poștale atunci cînd nu este indicată adresa, s-a înapoiat, dar botanistul Simion Trofin n-a dezarmat. Așa s-au petrecut lucrurile cu o scrisoare către Grădina botanică din Mexic. Prin sportivii români, participanți la olimpiada de vară din 1968, avea să intre pînă la urmă în posesia adresei exacte. O singură îndoielă îl încerca acum, în pragul pensiei: cel care îl va urma la catedră va avea și el aceeași dragoste pentru flori?

Șchița aceasta de portret ar fi sărăcită dacă n-aș aminti și de a doua mare „iubire” a acestui dascăl anonim. Aici zace ascunsă o veche nostalgie a fostului student bucureștean în chimie de acum vreo trei decenii. În ralturi confectionate tot de el, inconjurate de flori, se găsesc mostre și cataloage ale unor mari întreprinderi industriale din țară: Rafinăria din Moreni, Fabrica de medicamente „Penicilina” din Iași, Fabrica de zahăr din Bod, Fabrica de becuri din Fieni, „Industria Sîrmei” — Cîmpio Turzii și chiar „Electrecord” București. Rostul lor este limpede: să ajute copiii să cunoască mai bine bogățiile țării și diversele procese industriale care au loc în întreprinderile respective.

Alături de produsele acestor întreprinderi se află cataloage cu mostre, cerute tot în scopuri didactice, de la diferite fabrici de confecții și țesături: „Mătasea populară”, „Tudor Vladimirescu”, „Țesăturile reunite” (toate din București), „Țesătura” — Iași, „Fabrica de postav” — Buhuși. Ultima întreprindere a trimis, odată cu mostrele, și recomandări privind tunsoarea oilor. Semnificativ pentru eoul pe care l-au trezit mostrele de țesături e faptul că sînt mult solicitate de mamele și surorile elevilor săi. Învățătorul Simion Trofin contribuie și pe această cale la formarea gustului pentru trumos al concetățenilor săi.

Între catedră și diversele activități obștești există o firească continuitate. Învățătorul Simion Trofin are astfel, la capătul unei cariere didactice de cîteva decenii, satisfacția de a fi de folos nu numai zecilor de promoții de elevi care au trecut prin mîna sa, ci și obștei în mijlocul căreia trăiește.

I. TENESCU

ȘCOALA MODERNĂ și mijloacele de învățămînt

Convorbire cu
prof. TEODOR MUCICA,
director adjunct
al Oficiului pentru
mijloacele de învățămînt

Vreamea cînd profesorul era alfa și omega în fața clasei de elevi a ajuns de domeniul trecutului. Însăși sala de clasă, tradițională, e pe cale de a deveni anacronică. Locul ei este luat de laborator, cabinet, unde elevii colaborează cu dascălii lor, lucrînd la aparate care îi ajută să intre în tainele vieții cu un ceas mai devreme.

Școala de astăzi nu mai poate fi concepută fără o întregă gamă de aparate, de la cele mai simple, pînă la cele mai complexe, fără planșe, truse, hărți, diagrame, atlase, diapozitive, filme etc.

Toate aceste elemente, care ușurează transmiterea cunoștințelor, sînt cuprinse în formula de mijloace de învățămînt. Despre varietatea lor, despre înzestrarea școlilor noastre cu asemenea mijloace, ca și despre efortul financiar și organizatoric pe care îl presupune această acțiune, am stat de vorbă cu prof. Teodor Mucica, dir. adjunct al Oficiului pentru mijloacele de învățămînt.

Red.: Tovarășe profesor, am vrea să ne informăm cititorii, cit mai succint posibil, despre activitatea ce se desfășoară aici, la acest oficiu al Ministerului Educației și Învățămîntului.

— Să evocăm cîteva cifre: în 1972, statul nostru a alocat producerii mijloacelor de învățămînt 88 milioane lei, pentru 508 titluri, între care 143 fabricate pentru prima dată la noi. Din suma menționată, peste 75 milioane revin școlii de cultură generală, prin inspectoratele școlare județene. Iar pentru 1973 s-au prevăzut, în același scop, 110 milioane lei, (din care 85 milioane pentru înzestrarea școlilor de cultură generală), urmînd a se produce 528 titluri de mijloace de învățămînt, cu accentul pe fabricarea aparatului de laborator (58 la sută) și a mijloacelor audio-vizuale. (20 la sută).

Red.: Ce întreprinderi execută comenzile dv.?

— Ponderea o are „Didactica” (60 la sută), din București, dar lucrează pentru noi și alte unități din Capitală: „Editura didactică și pedagogică”, „I.O.R.”, Studioul „Animafilm”, „România-film”, precum și unele întreprinderi din alte localități.

Red.: Vreți să menționați cîteva dintre mijloacele de învățămînt fabricate la aceste unități?

— Este foarte important să se știe că am trecut de la producerea de aparatură demonstrativă, cu funcționalitate limitată și costisitoare, la fabricarea de truse complexe, din piese, dispozitive interschimbabile, cu ajutorul cărora pot fi efectuate un număr mare de experiențe. Astfel, am realizat anul acesta printre altele, prototipul laboratorului de fizică pentru școala generală de 10 ani, care va intra în producția de serie în 1973. În el vor putea fi efectuate peste 130 experiențe. Mai amintesc:

trusele pentru experiențe de: electrosatică; cu semiconductoare, de emisie-recepție. Apoi: alimentatorul pentru experiențe de electronică, numeroase mijloace audio-vizuale (filme didactice, diapozitive, diafilme) etc.

Red.: Cum se face omologarea mijloacelor de învățămînt?

— Omologarea este făcută de comisiile de specialitate ale Consiliului tehnico-științific, organ consultativ al Oficiului nostru. După această operație, se transmit comenzile către întreprinderi.

Red.: Cum cunoașteți nevoile școlilor, pentru a lansa comenzile?

— Mecanismul este foarte simplu. Tipărim un Catalog de mijloace de învățămînt omologate, intrate în producție, care se difuzează, prin inspectoratele școlare, la unități. Inspectoratele centralizează necesarul de materiale pe județe, iar noi, la nivelul țării. Apoi, repartizăm comenzile întreprinderilor producătoare. Contractele se încheie direct de inspectorate cu Baza de aprovizionare și desfacere a Ministerului Educației și Învățămîntului.

Red.: Nu există posibilitatea ca unele dintre mijloacele de învățămînt omologate de dv. să fie produse pe plan local, în țară?

— Desigur. Inspectoratele încheie contracte și cu întreprinderi specializate, din județe. Ba, mai mult: unele repere se execută și în atelierele școlare, în cadrul acțiunii de autofotografie. Oficiul va elabora un nomenclator de produse ce pot fi realizate aici, pe baza documentației tehnice trimise de noi. De altfel, intenționăm organizarea, în 1973, a unui

concurs școlar de mijloace de învățămînt. De asemenea, ne gîndim la lărgirea capacității de producție a acestor mijloace, prin antrenarea și a unităților de învățămînt superior, care dispun de laboratoare de fotogrammetrie (diafilme, diapozitive, filme), de ateliere cu profile diferite (pentru o gamă variată de aparatură de laborator). Asigurîndu-le acestor unități documentația și materialele necesare, le vom putea stabili planuri de producție ferme.

Red.: Ce ne puteți spune despre repartizarea mijloacelor de învățămînt pe școli?

— Din sondajele noastre, și cred că și dv. știți acest lucru, școlile din mediul rural sînt dezavantajate... Inspectoratele ar trebui să vegheze mai mult la o mai judicioasă repartizare. Ca să nu mai spun că, nu o dată, gestionarii magaziiilor județene trimit aparatură de liceu la școli generale, sau invers, pentru a se „despovăra” mai repede de materiale...

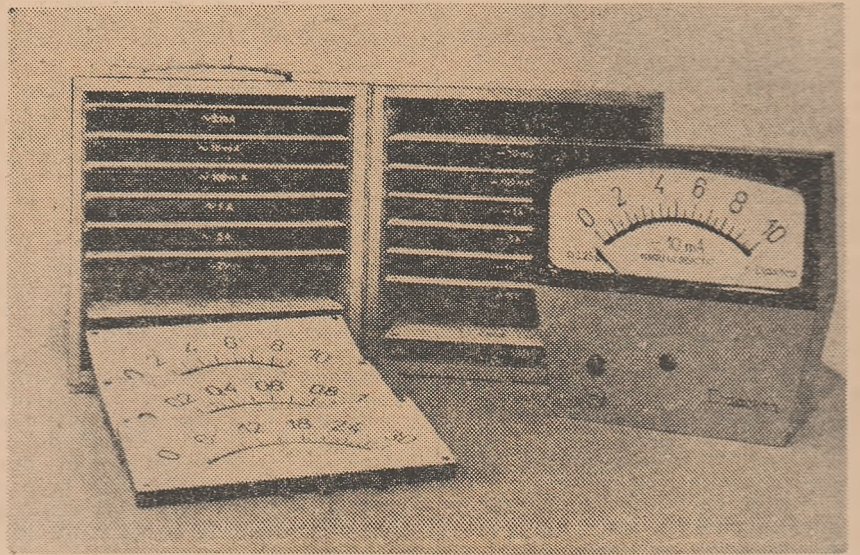
Red.: Tovarășe Mucica, există școli-pilot din punctul de vedere al înzestrării lor cu mijloace de învățămînt?

— Da. Liceul „Ion Neculce”, Liceul nr 43, din București și alte școli din mari centre ale țării.

Red.: De ce nu vă propuneți să sporiți numărul lor?

— Ne străduim, dar nici nu putem exagera în această direcție. Gîndiți-vă că avem peste 8000 de școli generale în toată țara. Și toate așteaptă cîte ceva de la noi. Este și o chestiune de echitate, nuri așa?

HRISTU CĂNDROVEANU

Aparat universal de măsură

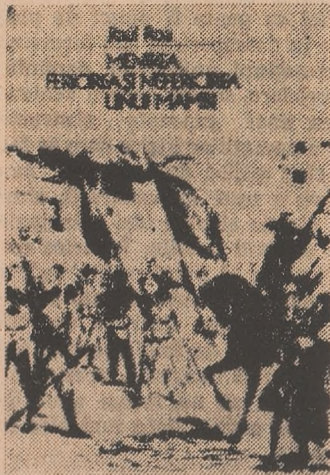
Noi seturi de materiale didactice expediate școlilor

Oficiul central pentru mijloacele de învățămînt a expediat de curînd tuturor școlilor din țară prin Baza de aprovizionare și desfacere a Ministerului Educației și Învățămîntului o serie de materiale care sprijină predarea științifică a mai multor discipline de învățămînt. Printre acestea, amintim:

— diapozitive pentru științele sociale (Modul de producție capitalist; Modul de producție socialist; Istoria filozofiei; Materialismul dialectic și istoric; Socialismul științific; Dezvoltarea economică a R.S.R. 1971—1975);

- trusă pentru experiențe din mecanica solidelor și lichidelor;
- trusă pentru experiențe de căldură;
- trusă de emisie-recepție;
- trusă de electro-chimie;
- trusă pentru predarea aritmeticii;
- planșe cu sursă luminoasă pentru circulația singelui la om;
- proiector cu disc de animație (roto-proiector);
- mulaj: inima la om;
- adaptarea la mediu (planșe vacumate).

CARTEA POLITICĂ

Raul Roa:

„Menirea, fericirea și nefericirea unui mambi”:

Editura politică, 1972

Tradusă din limba spaniolă de Manuela Gheorghiu, cartea lui Raul Roa face parte din bogata literatură cubaneză care relatează, pe baza documentelor scrise sau a întâmplărilor trăite, eroica epopee a libertății Cubei. Cei 100 de ani de istorie — cuprinși în biografia unui *mambi*, bunicii autorului, redată cu căldură, impetuzitate romantică și obiectivitate de om politic — prilejuiesc cititorului român o reînălțare cu anii revoluției cubaneze, cu patriotismul insularilor, cu tradițiile de luptă ale acestui brav popor. Insuși autorul, bachelat în științe și litere la 16 ani, membru în „Liga antiimperialistă”, decan al Facultății de științe sociale, face parte dintre combatanții activi, fiind unul dintre apreciații colaboratori ai lui Fidel Castro.

După cum menționează și Mihaela Gheorghiu în prefață „această carte, în același timp politică și literară, este rezultatul unui amestec de proză istorică tradițională cu o tentă de barocism și de picaresc coborât parcă din clasicismul spaniol, dar cu o puternică încărcătură explozivă indigenă, de o culoare populară, uneori crudă și nedisimulat ostășească...”

V. B.

„Marea conflagrație a secolului XX”

Editura politică, 1972

Lucrarea tratează în rezumat întreaga istorie a lumii cotropite

de fasciști, lupta popoarelor și jertfele acestora pentru a se elibera de sub dominația Germaniei hitleriste. Este, în același timp, și un omagiu adus milioanelor de oameni care și-au dat viața pentru ca lumea să trăiască cu siguranță că mine nu va mai fi împinsă spre un nou masacru mondial. De asemenea, reprezintă o îmbinare strălucită de istorie universală și de istorie a patriei, reușind să evidențieze contribuția românească la înfrângerea celui de-al treilea Reich.

Deși, așa cum mărturisesc autorii, „principalele arhive din lume continuă să fie închise și accesul cercetătorilor la materiale de prim ordin nu este posibil”, mărturiile și numeroasele documente folosite de colectivul care a redactat cartea, dau lucrărilor pe care le conține o tinută științifică. Pe de altă parte, limba accesibilă în care este scrisă face ca volumul să se adreseze tuturor categoriilor de cititori.

Prof. D. ANGELESCU

Irimie Străuț:

„Spre ziuă”

Editura politică, 1972

Volumul de schițe și povestiri publicat sub titlul „Spre ziuă” de Irimie Străuț, adună în pagini succinte file de istorie vie a eroilor anonimi ai clasei noastre muncitoare, tineri militanți comuniști care în anul greu de teroare și ilegalitate și-au îndeplinit cu cinste datoria în rindurile Uniunii Tineretului Comunist, participând la lupta pentru eliberarea socială și națională. Luminoasele figuri de tineri comuniști și ale altor luptători progresiști constituie substanța schițelor și povestirilor educative strinse în acest volum ale căror rinduri sînt departe de a constitui simple ficțiuni.

Așa cum mărturisește însuși autorul „sînt evocări care s-au încheiat sub pană, fișind din izvoarele cele mai autorizate, de primă mînă — documente de partid ale timpului, manifeste, rapoarte strict confidentiale ale organelor de represie burghezo-moșierești, articole și reportaje din presa comunistă și muncitorească legală și ilegală”.

Vibrînd de dor pentru dreptate socială, pentru victoria vieții noi, luminoase pe care o trăim astăzi, pildele de eroism și spirit de sacrificiu, de fierbinte patrio-

tism din tinerețea părinților noștri, a avîntului lor revoluționar, dintr-o epocă plină de dureri greu înăbușite, paginile semnate de Irimie Străuț în acest volum fac ca trecutul eroic să dăinuie mereu în inimile noastre, să însuflețească în muncă și luptă generațiile viitoare.

Munca de partid

Nr. 14, noiembrie 1972

Ultimul număr al revistei „Munca de partid” se deschide cu articolele: „Educarea socială a oamenilor muncii”, „Folosirea rațională a resurselor — factor hotărîtor al înfăptuirii cincinalului înainte de termen”, „Conferințele de partid” și „Organizarea învățămîntului agro-zootehnic”. În continuare, sub titlul „Sărbătorirea a 25 de ani de la proclamarea republicii”, sînt publicate articolele: „Acțiuni politice pentru dezvoltarea spiritului gospodăresc” (Victor Pantea), „Bătălia pămîntului” (Constantin Dăscălescu), „Sate din Teleorman în zilele acestei neobișnuite toamne” (Orest Pavel), „Contribuții consistente la valorificarea cîștigiului mai deplină a rezervelor” (Ionela Alăman) și „Comisia muncitorească de control în acțiune pentru o înaltă calitate a produselor” (Marina Tănase).

Revista mai cuprinde rubrica „Învățămîntul de partid și propagandă prin conferințe”, în cadrul căreia sînt publicate consultații și planuri tematice despre: „Sporirea productivității muncii — factor esențial pentru accelerarea progresului economic și social al țării” (Viorel Sălăgean), „Principalele orientări stabilite de Conferința Națională a P.C.R. în vederea dezvoltării și perfecționării relațiilor de producție și sociale” (V. Enache), „Filozofia marxistă și religia. Educația ateistă — parte componentă a formării omului societății noastre” (Roalia Trandafiropol), „Ce este fondul național de dezvoltare economică-socială și care este destinația sa?” (Prof. univ. dr. Dan Grindea), documentarul „Progresul tehnico-științific în economia românească” (Ioan Răvar), „Utilizarea mijloacelor audio-vizuale” (Alexandru Golanu).

În același număr găsim rubricile: Munca politico-educativă la nivelul exigențelor actuale; Intensificarea continuă a vieții interne de partid; Scrisori către redacție; Din viața partidelor comuniste și muncitorești; Note; Consemnări; Răspunsuri la întrebările cititorilor; Corespondenții județeni transmit și Poșta redacției.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 70 din 18 noiembrie 1972

Predarea științelor sociale în pas cu cerințele vieții

Consfătuirea pe țară cu cadrele didactice care predau științele sociale în învățământul superior din 8-10 noiembrie a.c., a constituit un moment important în amplul proces de perfecționare a școlii noastre, de intensificare a educării comuniste a tinerei generații. Lucrările consfătuirii au dobândit o semnificație deosebită prin participarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin indicațiile prețioase ce au fost date și cu acest prilej pentru legarea mai strânsă a învățământului de viață și educarea revoluționară a tineretului. „Este necesar — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — să se acționeze în mod energic pentru creșterea rolului disciplinelor de științe sociale în pregătirea și formarea multilaterală a tineretului, în înarmarea tinerei generații cu principiile fundamentale ale ideologiei și politicii partidului nostru cu concepția materialist-dialectică a clasei muncitoare despre lume și viață”.

La lucrările consfătuirii au participat, pe lângă cadrele didactice din învățământul superior, de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, „Academia Militară Generală”, cercetători științifici, activiști de partid și 160 de profesori din toate județele țării care predau științele sociale în școli generale, licee, școli profesionale și tehnice. Atât activitățile care au avut loc în plen, cât și dezbaterile pe secții (filozofie, economie politică, socialism științific și istorie) au fost dominate de preocuparea stăruitoare a participanților de a acționa mai eficient pentru traducerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului, în vederea ridicării pe o treaptă mai înaltă a predării științelor sociale și sporirii rolului lor educativ. Este necesar să tra-

gem cu toții învățăminte din activitatea de până acum, să analizăm cu simț de răspundere neajunsurile care mai există în predarea științelor sociale. Fiecare profesor trebuie să se simtă mobilizat în vederea unei munci mai eficiente, bazată pe o temeinică pregătire și pe o înaltă conștiință a datoriei.

Nu trebuie uitat nici o clipă că înarmarea politico-ideologică a elevilor nu ține exclusiv de aspectele organizatorice și de măsurile pe care le-au luat — și le vor lua, în continuare — organele centrale. Fără îndoială, sarcini sporite revin fiecărei verigi, Ministerul Educației și Învățământului. Dar nimic și nimeni nu poate înlocui răspunderea profesorului, cel care în mod nemijlocit vine în contact cu elevii și are posibilitatea să formeze gândirea acestora, concepția lor despre lume și viață. Experiența arată că atitudinea profesorului, modul lui de a gândi, aderența lui la practică, la cerințele vieții, joacă un rol hotărâtor. Tocmai de aceea consfătuirea a pus un accent deosebit pe legarea organică a predării științelor sociale de practică, pe realizarea unității organice dintre învățământ-cercetare-producție. „Trebuie avut permanent în vedere — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — că predarea științelor sociale și cercetarea în acest domeniu nu se pot desfășura în bune condiții decât în mijlocul activității creatoare a poporului, acolo unde se transformă zilnic societatea și omul”.

Cadrele de științe sociale pe municipii și orașe, constituite la începutul anului 1972, trebuie de asemenea să întreprindă măsuri pentru asigurarea acestei organice legături cu viața. Există multe acțiuni care pot fi întreprinse împreună cu catedrele de științe

sociale din învățământul superior, cu institutele de cercetări și filialele acestora; de o deosebită importanță este participarea la activitatea colectivelor care analizează pe plan local diferite probleme (de exemplu comisiile economice ale comitetelor județene și municipale de partid).

Pentru a da viață indicațiilor date de conducerea partidului în cadrul consfătuirii în vederea lichidării unor neajunsuri care se mai manifestă și în școli și licee în ceea ce privește predarea științelor sociale, este necesar să se acorde mult mai multă atenție conținutului. Fiecare profesor are datoria să mediteze profund, înainte de lecție, asupra fiecărei componente a acesteia, să se asigure că finalitatea ei este cea dorită. Nu de puține ori se discută despre neajunsurile organizatorice și formale ale lecției, dar se dă prea puțină atenție orientării de fond — adică cea esențială pentru înfruirea politico-ideologică a elevului. Totul trebuie subordonat conținutului de idei, orientării marxist-leniniste a proceselor și fenomenelor social-economice analizate, însușirii cunoașterii temeinice a politicii partidului nostru.

Programa, oricât de bună ar fi ea — și în această privință s-au făcut pași înainte — nu creează decât cadrul căruia profesorul trebuie să-i dea viață. Tematicile orientative existente stimulează activitatea creatoare a profesorilor, creează premise pentru adaptarea lor în funcție de specific, de condițiile concrete. Important este ca aceste premise să fie efectiv folosite, să se renunțe la spiritul rutinier, conservator în care programele de științe sociale au fost privite în anii trecuți.

Există unele interferențe între programe; nu întotdeauna este bine selectat esențialul etc. Nu trebuie să se aștepte „măsurile generale” de la centru. Fiecare catedră să facă acele adaptări care sînt de natură să contribuie la sporirea eficienței predării științelor sociale în spiritul celor discutate în recenta consfătuire.

Firește, îmbunătățirea planurilor de învățământ și a programelor — avînd o mare importanță — nu constituie totuși, în sine, garanția succesului în ceea ce privește întărirea rolului formativ și educativ al disciplinelor de științe sociale activizarea gândirii elevilor. Profesorul trebuie să se îngrijească prin tot ceea ce întreprinde, în orele sale, ca elevul să devină un participant activ în procesul de învățămînt. Tinărul

Prof. IOANA COSMA

(Continuare în pag. a 11-a)

(Urmare din pag. 1)

aflat pe băncile școlii este astăzi foarte receptiv la nou, dornic să cunoască și să contribuie activ la mersul înainte. Generalitățile și elementele de dogmatism care mai există în unele lecții din școli și licee nu permit o finalizare corespunzătoare a rostului științelor sociale. În acest sens se impune să manifestăm o mai mare exigență față de munca desfășurată pînă în prezent, să dezvăluim în spirit critic și auto-critic lipsurile, înlăturînd unele manifestări de formalism din munca unor profesori.

Fiecare profesor are datoria să studieze cu simț de răspundere toate hotărîrile și documentele de partid, pentru a le aplica în practică și a răspunde cu cinste nobilei misiuni încredințate. Totodată, trebuie să se preocupe de perfecționarea metodicii și metodologiei predării, folosind din plin cabinetul de științe sociale. Nu de puține ori se așteaptă intervenția altor organe pentru ca în școli să se asigure funcționalitatea corespunzătoare a cabinetelor de științe sociale, se neglijează schimbările ce trebuie să se producă în interiorul unei lecții în condițiile acestui nou cadru.

La coloeviul din luna mai a.e. pe problemele metodei predării științelor sociale au fost ridicate multe probleme importante. Discuțiile au fost interesante; lucrările coloeviului au apărut de curînd într-un volum la revista „Forum — științe sociale“, dar practic se acționează încet. Nu este cunoscută experiența pozitivă. Or, nu trebuie așteptate manifestări la nivel republican pentru a cunoaște această experiență pozitivă.

În lumina indicațiilor date în cadrul consfătuirii recente, se cere să se acționeze mai eficient și mai prompt în legătură cu manualele de științe sociale. Avem o serie de rezultate pozitive și în această direcție, au apărut o serie de manuale noi, iar în ajutorul profesorilor s-au publicat multe consultații și materiale documentare. Dar efortul propriu al profesorilor este încă mic. Pretențiile sînt mari față de „producția altora“, față de manualele făcute de alte colective; dar se omite faptul că **fiecare profesor trebuie să fie un participant activ la perfecționarea manualelor.**

Sînt necesare mai multe schimburi de experiență, de natură să stimuleze efortul creator și con-

ținutarea unor concluzii pentru modernizarea predării. Unele colective de catedră nu organizează în mod periodic dezbateri pe cele mai actuale probleme, nu stimulează preocupările științifice ale unor cadre didactice și nu reușesc să creeze o atmosferă de cercetare științifică corespunzătoare cerințelor școlii. Se constată un fenomen de supraincercare a cadrelor didactice, cu un volum sporit de sarcini didactice și obștești care, în unele cazuri, duc la improvizații, la tratarea superficială a problemelor de cea mai mare actualitate.

Trebuie să ne mobilizăm toate forțele de care dispunem pentru a acționa operativ și a demonstra că am tras toate concluziile din experiența perioadei anterioare. Sîntem convinși că majoritatea profesorilor, conștienți de importanța problemelor ridicate în cadrul recentei consfătuirii, vor milita cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea politicii partidului cu privire la modernizarea științelor sociale și sporirea rolului lor educativ, pentru creșterea tinerețului nostru în spiritul înalțelor idealuri ale comunismului spre care merge întregul nostru popor sub conducerea Partidului Comunist Român.

Liceul nr. 6 din București: elevii primesc consultații la Cabinetul de științe sociale

(Urmare din pag. a VI-a)

plem, fără a vedea rolul activ al subiectului în cunoaştere.

O altă metodă prin care reactivăm imaginea în studiul filozofiei este metoda **exercițiilor de muncă independentă**, construite pe baza imaginilor cunoscute de elevi, față de câteva exerciții construite în acest fel.

1. „Cei ce coboară în același riu sînt udați de alte, mereu alte valuri”. a) Cui aparține această renumită imagine ? b) Ce idee se exprimă în ea ? c) În poezia noastră cine a exprimat aceeași idee ? Ce poet și în ce versuri ?

2. Pentru a arăta deosebirea dintre **deductivismul raționalist** al lui Descartes care a dezvoltat **teoria și empirismul inductivist** al lui Bacon și Locke care au pus accent pe cercetarea **faptelor** mă folosesc ca exercițiu de **descoperire** de următoarea comparație plastică construită după Saint-Simon : De cum a sosit în noua țară științifică descoperită, de el, a urcat pe muntele cel mai înalt, acolo și-a petrecut viața, examinînd țara — despre care ne-a dat o **idee generală**. Pe cînd alții au coborît din vîrf în regiunile inferioare și și-au cheltuit viața, parcurgîndu-le pentru a culege **faptele**. La sfîrșitul carierei lor s-au întors pe culme; dar atunci nu mai aveau vederea destul de bună pentru a descoperi țara întregă din care de altfel fiecare din ei nu cercetase decît **jumătate** a) Despre ce curente filozofice e vorba în această imagine ? b) Care a fost filozoful care a privit lumea de pe pîcul muntelui și care au fost filozofii care au coborît din vîrf în regiunile inferioare ? Această imagine deja familiară, puțin întregită sau mai exact reinterpretată o folosesc din nou cînd explic dialectica din concepția gno-seologică a lui Immanuel Kant.

3. Cînd am studiat teoria cunoașterii la Diderot am citat imaginea folosită de acesta cu munca albinei care în zadar cutreieră locurile dacă nu se întoarce la stup încărcată cu **ceară** și cu **mlere** și în zadar ar aduna grămezi de ceară dacă nu ar ști să facă din ea **faguri**. a) Ce am vroit să ilustrăm cu această ima-

gine ? b) Raportul dintre „și” și „în cunoaștere. Alge : a) simțuri ; b) reprezentări ; c) teorie.

4. La lecția în care am studiat raportul lui Feuerbach față de Hegel am citat imaginea folosită de Lenin conform căreia Feuerbach aruncînd apa din albia în care a scăldat copilul, a aruncat și copilul. a) Ce vroiam să ilustrăm cu această imagine ? b) Ce trăsătură a dialecticii a nesocotit-o Feuerbach în critica sa ?

5. La lecția despre negarea-negației am citat o maximă conform căreia : „Trebuie să luăm din trecut focul, nu cenușa !” a) Ce vroiam să spunem prin această imagine ? b) Cum o putem aplica în valorificarea moștenirii culturale ?

Experiența ne-a demonstrat că astfel de teme-exerciții sînt acce-

sibile, atractive și stimulative. Imaginea sensibilă, figurativă, metaforică, descrisă verbal, poate avea funcții diferite în raport cu sarcinile cognitive și didactice. Astfel ea poate fi punct de plecare în descoperirea sau formarea unei noțiuni, anticipînd sarcinile de predare, suport pentru vehicularea unor concepte abstracte sau a operațiilor logice care se fac cu ele ; mijloc de explicare sau fixare a unei demonstrații, simbol plastic al unei idei principale sau al unui detaliu. În orice caz nu trebuie să pierdem din vedere că imaginea e **subordonată** gândirii și intervine doar ca un moment. Oricît de îmbietoare și necesară ar fi imaginea, specialiștii ne învață să nu facem abuz de ea și de sensibilitate mai ales în filozofie.

La școala muncii pe șantierul Centralei termoelectrice de la Rovinari

Un auxiliar prețios în predarea filozofiei

Nevoia de accesibilitate în filozofie ne îndreaptă atenția spre prospectarea metodelor intuitive în predarea și învățarea acestei discipline. Raportul dintre filozofie și imagine este o temă nouă încă puțin cercetată și mai puțin soluționată practic. În predarea filozofiei există fără doar și poate o dificultate. Ea constă în faptul că generalul nu poate fi intuit ci numai gândit, intuit e doar individualul. Filozofia e abstractă, ea utilizează simboluri, cuvinte scrise și vorbite care exprimă relații și însușiri generale ce nu se lasă intuite în imagini. Incontestabil imaginea pe care noi o putem intui se referă la individual, dar prin comparație și analogie noi putem gândi, înțelege, explica și interpreta mai ușor generalul. Intrucât principiile și categoriile filozofiei neagă sau anihilează imaginea, în predare se cere să re-stabilim din nou legătura dintre abstractul general și sensibilul concret. Această sarcină se poate realiza într-un **curs popular** prin introducerea de câte ori e posibil a imaginii plastice. Excepționând imaginea grafică aici ne vom circumscrie doar la imaginea plastică, la metafora și comparația poetică. Abordăm pe scurt raportul dintre limbajul sensibil și limbajul inteligibil în filozofie.

Propritiile noastre observații, lecturi și cercetări ne-au condus spre ipoteza că **imaginea poetică are un rol însemnat în limbajul filozofic**, ea poate fi un auxiliar prețios în formarea noțiunilor și reprezentărilor de filozofie în liceu. Ținând seama de natura și specificul imaginii în filozofie, de funcțiile gnoseologice, didactice, metodologice și motivaționale ale acesteia în predare, noi am căutat să-i facem loc atât în expunere cât și în exercițiile de muncă independentă ca și în verificarea prin teste docimologice. Pentru aceasta am căutat forme, metode și tehnici adecvate de introducere a imaginii în studiul acestei discipline școlare.

Când predăm filozofia uităm modelele pe care le avem în față. E știut că pentru a-și face ușor înțeles ideile marii gânditori s-au folosit adeseori de comparațiile plastice. Așa făceau Heraclit, Platon, Aristotel, Hegel, Feuerbach, Marx, Engels și Lenin. Nu trebuie să uităm că Heraclit, Parmenide, Pitagora și Lucrețiu au fost în același timp filozofi și poeți. Astfel se explică faptul că deși nimeni nu mai împărtășește în zilele noastre filozofia și concepțiile lui Platon, de exemplu, **Dialogurile** lui se citesc și azi cu mare plăcere.

Din experiența pe care o avem,

câteva comparații și imagini plastice ne-au reținut atenția și le-am introdus în lecțiile noastre. Astfel, pentru noțiunile de dialectică spontană în anticnitate la Lao-tzi-filozoful materialist chinez folosesc imaginea plastică a acestuia cu „casa” pentru a arăta unitatea contrariilor dintre plinul zidurilor și golurile ferestrelor și ușilor. La Heraclit folosesc imaginea acestuia cu **focul veșnic viu** și cu **riul** care curge. Pentru a fixa două idei esențiale printr-o imagine plastică, cînd compar pe Socrate idealistul cu școala materialistă mileziană, pun întrebarea figurativă: unde aveau **ochii** îndreptați milezienii și unde-i avea Socrate? Răspunsul că unii îi aveau spre natură, spre lumea exterioară, iar alții spre el, spre lumea sa interioară, le fixează elevilor cele două curente fundamentale în filozofia greacă și europeană — materialismul și idealismul. La lecția despre filozofia medievală, cînd caracterizez rolul filozofiei ca o „slujnică a teologiei” nu mă limitez doar la atât ci aduc completarea plastică a lui Simion Bărnuțiu care arăta critic că a-

ceastă roabă nu mergea măcar înaintea stăpînei sale cu lumina-rea să-i lumineze calea, ci mergea înapoia ei ducîndu-i trena.

La Francis Bacon amintesc că acesta numește prejudecățile scolasticii „idoli” ce se cer dărîmați iar la Descartes supuși judecării tribunalului rațiunii și a bunului simț. Desigur imaginile găsite la filozofii studiați avem sarcina a le întregi, completa și depăși. Astfel John Locke care se ridică împotriva ideilor înnăscute susținute de Socrate, Platon și Descartes, afirmă că la nașterea conștiința noastră este o „tabelă rasă”. Această imagine se cere întregită cu o a doua sau a treia imagine pentru a arăta limitele acestui empirism mecanicist care considera conștiința ca pe o „ceară” moale în care imprimăm urmele noastre sau ca o „bariță” în care venim să vîrșăm boabe de grâu pînă o um-

Prof. VALDEMAR POPA,
Liceul „Matei Basarab” —
București

(Continuare în pag. a VII-a)

Viie activitate în Cabinetul de științe sociale

PENTRU O VIZIUNE MODERNĂ

Discuția pe care redacția noastră a angajat-o cu câțiva profesori de specialitate din București și județul Timiș se referă la metode și mijloace moderne, dar, mai ales, la o concepție nouă a predării științelor sociale. Ne-am adresat unui număr destul de mare de profesori, dorind să cuprindem toate disciplinele domeniului respectiv (educație cetățenească, istorie, cunoștințe social-politice, econo-

mie politică, socialism științific, filozofie). Menționăm că o parte dintre cadrele didactice care au răspuns invitației noastre predau două sau chiar patru dintre aceste obiecte (fenomen întâlnit mai ales în mediul rural).

Rep.: Cum predați științele sociale în contextul procesului de modernizare a învățământului din țara noastră?

Ion Enache (economie poli-

tică), Liceul „Spiru Haret“, București: Pentru că programa este orientativă, cred că o viziune modernă, unitară trebuie să pornească de aici. Dar programele pe care le avem nu sînt încă în totală concordanță cu ceea ce trebuie să predăm noi. Au rămas la fel de schematic: enunță titluri. Ar trebui să fie suplimentate cu material bibliografic, să dezvolte cel puțin unele teme și să cuprindă chiar și lămuriri metodice. Mă gîndesc la tinerii profesori, lipsiți de experiență didactică. În același sens, amintesc și despre manuale. Acestea sînt, de obicei, revizuirii ale vechilor manuale; la anumite capitole se adaugă elemente legate de evenimentele actuale. Dar nu există o restructurare, o nouă concepție de ansamblu, care să mărească eficiența și să păstreze accesibilitatea manualului fără a dăuna tinutei științifice.

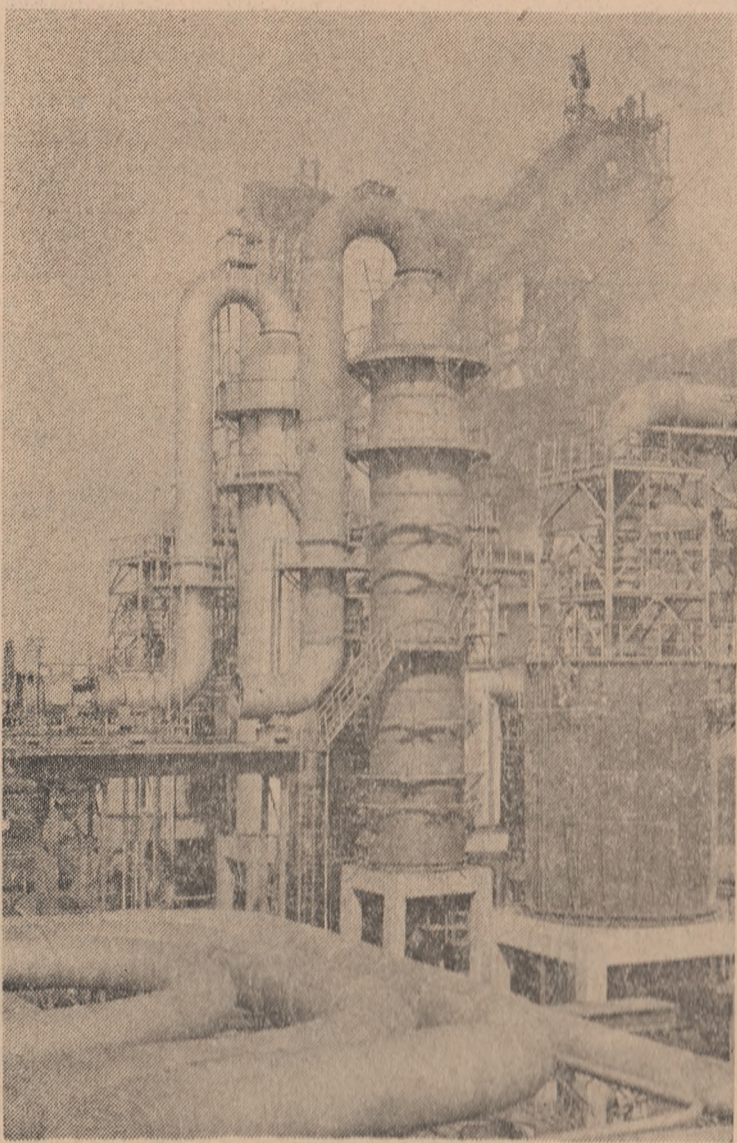
Iuliana Ion (filozofie), Liceul „Constantin Diaconovici Loga“, Timișoara: De exemplu, în anumite capitole din manualele pentru anul IV — mă refer la cele de filozofie, istorie a literaturii române și istorie — punctele de vedere diferă. Într-un fel apare gîndirea filozofică a lui Lucian Blaga în manualul de filozofie (expediată în două rînduri), altfel este prezentată în cel de literatură. La confuzii conduce și modul diferit de tratare a operei și concepției lui Titu Maiorescu.

Horst Konrad (istorie, filozofie, socialism științific), Liceul „Nicolaus Lenau“, Timișoara: Din păcate în manualul de filozofie pentru anul IV se strecoară și grave greșeli. De exemplu, se vorbește despre Austro-Ungaria în vremea Școlii ardeleni. În afară de acestea cred că manualul dă prea multe sentințe.

Rep.: Cum remediați aceste carente, știut fiind faptul că manualul este numai un instrument, necesar elevilor, reușita lecției depinzînd de profesor?

Veronica Someșan (economie politică), Liceul „I. L. Caragiale“, București: Într-adevăr, lecția este în mîinile noastre. Și

VALERIA BACIU

In cetatea siderurgiei gălățene

(Continuare în pag. a IV-a)

(Urmare din pag. a I-III)

o lecție modernă, mai ales la economie politică, respinge prelegerea didactică. Trebuie să ne preocupe mult dezvoltarea gândirii, a judecății elevilor; trebuie să-i învățăm să treacă de la memorarea mecanică a datelor la interpretarea fenomenelor, și deci la constientizarea lor.

Rep.: Revin din nou la întrebarea cum?

Veronica Someșan: Un procedeu, de altfel cunoscut, constă în stabilirea unei continue legături între disciplina respectivă și actualitatea social-politică din țară și de peste hotare. Personal folosesc mult în diferitele momente ale lecției documentele de partid, comentînd cu elevii anumite paragrafe. Mă ajută mult și materialele transmise la radio. Le imprim pe bandă de magnetofon și, după ce clasa ascultă un anumit fragment, le cer elevilor să discute pe marginea acestuia. De cele mai multe ori, discuția continuă în pauză, se reia la cercuri de specialitate sau în colocvii restrinse cu cei care doresc să devină economiști. În măsura în care există competență în predare și mult suflet exemplele din realitatea contemporană și cotidiană întregesc lecțiile, trezesc interesul elevilor. Cred că lecțiile moderne — la toate disciplinele care se integrează științelor sociale — trebuie să cîștige în

abilitatea de a stabili relații firești între teorie și practică.

Rodica Surcean (economie politică), Liceul Nr. 1, Timișoara: Această legătură se poate stabili și mai eficient prin intermediul practicii productive a elevilor. Am predat foarte ușor „Modul de producție” după practica continuă (două săptămîni, cinci ore pe zi) în aceeași întreprindere, la același loc de muncă. Elevii au venit în contact cu realitatea (obiectul muncii, relații de producție etc.), ceea ce a facilitat însușirea noțiunilor fundamentale. La școala noastră s-a creat o micro-întreprindere. Toți elevii se simt salariați ai acestei unități: sînt organizați pe secții și servicii, conform structurii unei întreprinderi autentice. Și-au luat în serios rolul și acest fapt are un dublu aspect pozitiv: însușirea cunoștințelor și integrarea lor socio-profesională.

Veronica Someșan: În aceeași direcție realizăm și noi lecții de recapitulare în cadrul întreprinderii care ne patronază, „Automatica”. Să nu uităm însă că de felul în care elevii înțeleg primele noțiuni, — categoriile economice sau filozofice — depinde restul activității noastre didactice dintr-un an, din anii următori, pînă la terminarea liceului. Lecțiile de bază trebuie să stea în mod deosebit în atenția noastră.

Aurel Strățulă, inspector pen-

tru științele sociale. Inspectoratul școlar al județului Timiș: Cred că sînt insuficiente și colaborările care se stabilesc între profesorii de științe sociale și cei care predau celelalte discipline. În predarea filozofiei sîntam obligați să urmăm intercondiționarea dintre fenomene, corelația dintre diferitele științe independente și filozofie pe baza elementelor comune. La fel și în lecțiile de economie politică sau socialism științific. La consfătuirile organizate de catedrele de specialitate sau la cercurile pedagogice ar fi bine să se abordeze teme de interes general care să fie fructificate printr-un permanent schimb de experiențe între cadrele didactice de specialități diferite. De pildă, teoria cunoașterii se predă pe baza noțiunilor însușite la psihologie, categoriile de spațiu și timp solicită cele învățate la fizică și matematică etc.

Iuliana Putnoky (istorie, educație cetățenească, constituție cunoștințe social-politice), Școala generală de 10 ani, Sinnicola Mare, județul Timiș: Pe mine mă ajută mult în elaborarea lecțiilor faptul că sînt propagandist al Comitetului orașesc de partid și membră în colectivul de lectori al orașului. Deplasîndu-mă în întreprinderi sînt în permanentă relație cu oamenii muncii, îi întreb despre

(Continuare în pag. a V-a)

specificul meseriei lor, despre cauzele care au determinat alegerea profesiei respective. Exemplele culese le folosesc în timpul orelor, în cadrul unor dialoguri vii. De asemenea întrebunțez mult testele, mai ales la clasele mici; mobilizez întreaga clasă la dezbateri, pe baza unei bibliografii dinainte stabilite, cultiv interesul față de problemele abordate, îi stimulez să urmărească evenimentele importante din țara noastră.

Frederich Töpfer (educație cetățenească, constituție, istorie), Liceul de cultură generală Biled, județul Timiș: De obicei, la aceste discipline elevii au rețineri, n-au încredere în posibilitatea lor de discernămint și de interpretare. Pentru aceea discut cu ei deschis, sincer, de multe ori cerindu-le răspunsuri în scris, și comentându-le pe cele mai bune în fața clasei. Întrebunțez frecvent la lecții decupaje din articolele publicate în ziare și reviste. Am un aparat documentar propriu, organizat pe teme foarte atrăgătoare pentru copii. Când se ivește în cadrul unei lecții o problemă mai greu de înțeles, încep predarea cu aceste decupaje. În felul acesta le creez și obișnuința de a citi ei înșiși presa. Tot odată am încercat — și am reușit — să le trezesc interesul pentru evenimentele politice interne și internaționale. La început, le-a fost greu. Trebuie lucrat cu mult tact, deoarece se tem să nu greșesc.

Maria Dzamba (istorie, economie politică, socialism științific, filozofie), Liceul de cultură generală Periam, județul Timiș: Eu cred că este firesc să aplicăm în predare acea metodă care se integrează cerințelor clasei în funcție de nivelul de pregătire a acestora și de particularitățile de vîrstă. Dacă la anul IV prefer prelegerea — de o oră sau două — urmată de discuții (pe baza cărora fac și verificarea și notarea) — la anii I și II lucrez pe baza activității independente (25 minute din oră elevii studiază pe grupe o bibliografie indicată de mine, restul orei fiind dedicat dezbaterilor). Tot la anii mari elevii prezintă referate scurte, sau utilizează mult tehnica fișelor tematice.

Rep.: În intervențiile dumneavoastră ați pomenit despre caracterul formativ al științelor sociale. V-aș ruga să insistați asupra acestei cerințe a procesului instructiv modern.

Floarea Glăja (economie politică) Liceul „Constantin Diaconovici Loga”, Timișoara: De fapt cînd informăm, formăm, sau cel puțin așa ar trebui să fie. Este necesar să ne străduim să formăm elevilor noștri o gândire filozofică materialistă, o conștiință socialistă.

Frederich Töpfer: Cred că pentru atingerea acestui scop lecțiile trebuie preluate în așa fel încît elevii să simtă că noi simțăm convingeri de ceea ce le comunicăm. Dacă, la istorie, eu dau dovadă că trăiesc evenimentele relatate, le insuflu și copiilor o atitudine activă față de aceste evenimente, îi fac să participe afectiv; depinde în foarte mare măsură de noi ca elevii să aibă o unitate de vederi.

Ecaterina Lebegioară (educație cetățenească, istorie, cunoștințe social-politice, filozofie), Liceul de cultură generală Biled, județul Timiș: Educația cetățenească, obiect de sine stătător, care contribuie la formarea elevilor ca viitori cetățeni, este cred, disciplina cea mai potrivită pentru crearea unor deprinderi și trăsături de caracter la această vîrstă (clasa a VI-a). Pentru a-mi asigura o participare masivă a clasei, pentru a dezvolta gîndirea creatoare a elevilor desfășor aceste lecții pe baza discuțiilor sau a răspunsurilor la diferite teste.

Gheorghe Guță (economie politică), Grupul școlar „Electromotor”, Timișoara: În realizarea educației elevilor, prin conținutul științelor sociale și metodele cu care le predăm, o mare importanță o au relațiile de tip nou care se instauază în clasă. Le-aș numi relații de tip cooperatist. Elevul trebuie să fie un subiect al cunoașterii, nu numai un obiect al instrucției noastre. Pregătirea profesorului convîngerile sale, sinceritatea lui determină raporturi de respect reciproc și, dacă vrei, de emulație. Așa cum un muncitor nu muncește o dată pentru crearea valorii și altă dată pentru crearea valorii de întrebuințare, trebuie să ne străduim să îmbinăm firesc procesul instructiv cu activitatea educativă. Lecțiile de economie politică nu transmit elevilor numai noțiuni, ci îi învață să respecte munca. Să înțeleagă utilitatea lor socială ca viitori oameni ai muncii. Prelungirea duratei școlii generale duce la scurtarea duratei învățămîntului profesional, fapt care amplifică sfera de preocupări a profesorilor de științe sociale din acest compartiment al învățămîntului.

Dorina Burlică (cunoștințe social-politice), Grupul Școlar M.I.U., Timișoara: E bine să ținem mereu seama de particularitățile și specificul școlii în care predăm, de continuitatea pregătirii elevilor în acest domeniu, continuitate asigurată de programa școlii generale, cea a liceului, și a școlilor profesionale. Catedra noastră este preocupată de urmărirea absolvenților din promoția anului

trecut în cadrul școlii întreprinderi pentru a ne convinge de felul în care se integrează ei în producție. Materialul cules cu această ocazie ne folosește în munca noastră de profesori și educatori, de oameni politici, de comuniști.

Rep.: Unde plasați mijloacele de instruire moderne în amplul proces de modernizare a învățămîntului?

Floarea Glăja: Mijloacele audio-vizuale trebuie folosite în condiții de tehnică desăvîrșite, numai atunci și acolo unde este cazul. Să nu forțăm nota. Funcționalitatea cabinetelor de științe sociale se realizează nu printr-o decorare ostentativă, ci prin întrebuințarea rațională, chibzuită a tuturor mijloacelor pe care ni le pune la dispoziție tehnica actuală.

Iuliana Ion: Să nu șablonizăm și aceste procedee și să nu le transformăm, mecanic, în scopuri în sine. Să nu utilizăm oricum și oricînd metode „moderne” de predare. Cred că în acest sens ar trebui să reacționăm și unii tovarăși inspecitori care ne cer lecții moderne cu orice chip, indiferent de profilul obiectului, de clasa la care se predă sau de vîrsta elevilor.

★

Am reținut din intervențiile interlocutorilor noștri faptul că predarea științelor sociale în spirit modern înseamnă, de fapt, adaptarea întregului complex de îndatoriri didactice la imperativele epocii în care trăim, ale societății socialiste multilateral dezvoltate. Așa cum reiese din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior este necesar ca transmiterea conținutului de idei al acestor discipline să se efectueze pe baza unor permanente corelații cu realitățile politice și economice ale societății noastre, pentru ca aceste obiecte de învățămînt să-și releve cu adevărat consistentul lor atribut social „Partidul nostru — accentua tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea amintită — conține teoria nu ca o entitate situată deasupra vieții, ci ca pe un instrument activ al practicii revoluționare, ca o armă puternică în transformarea societății, în făurirea socialismului și comunismului”.

Din dezbaterile noastre a reieșit ca o sarcină de prim ordin a profesorilor care predau științele sociale datorită pe care o au în formarea conștiinței socialiste a tinerelor generații, în cultivarea sentimentului patriotic, în dezvoltarea calităților fundamentale proprii omului viitorului, proprii comuniștilor.

Instruire în laboratorul lingvistic al Liceului „Ion Neculce” din București

Cum predăm gramatica

Declinarea prepozițională in limba română

Declinarea flexionară, adică îndreptarea cazului oblic de genitiv-dativ prin desinențe specifice (-i, -or) este limitată în limba română. O arătăm prin desinențele: -lui, -ei, -lor; celui, celei, celor; ai, alor; apoi, adjectivele pronominale: acestui, acestei, acestor; căru, cărei, căror; cutărui, cutărei, cutăror; vreunui, vreunei, vreunor ș.a., precum și formele de plural ale adjectivelor cantitative: multor, tuturor, atîtor, citorva ș.a., care se declină fără articol. Toate aceste determinante fac posibilă declinarea substantivelor, care, în sine, nu au, stricto sensu, o flexiune cazuală.

Cele menționate mai sus s-ar referi la ceea ce în mod tradițional gramatica noastră numește declinarea articulată și declinarea nearticulată după cum desinența cazuală se află la articolul enclitic (băiatului) sau, în lipsa articolului, la un determinant prepozitiv (acestui băiat).

Dar faptul care pretinde mai multă atenție decît i se arată pînă acum este că uneori substantivele, din motive semantice, nu pot fi declinate nici cu articol, nici cu celelalte determinante flexibile. În această situație, declinarea nu se mai poate face pe calea flexiunii, ci sînt folosite ca instrumente gramaticale unele prepoziții.

În primul rînd, substantivele precedate de numerale cardinale sau distributive, cînd nu se declină cu articolul demonstrativ (de ex.: celor doi călători), formează genitivul cu prepoziția **a**: bagajele a doi călători, și dativul cu prepoziția **la**: aparținînd la doi călători. Cele două forme de declinare nu se pot folosi una în locul celeilalte. Ceva înseamnă: declarații a doi vecini, și altceva: declarațiile celor doi vecini; mă adresez la doi vecini; mă adresez celor doi vecini. Este o diferență în ce privește gradul de determinare, construcția cu articol indicînd o determinare mai precis limitată, și numeralele care ar putea avea articole enclitice sînt nevoite a se lipsi de ele cînd se intenționează evitarea ideii unei precise determinări, cum vedem bunăoară că se întîmplă cu funcția genitivului în texte ca: „...apele parcă duc la vale de la un mal la altul rodul greu de sînt de grădini” (Geo Bogza, Carnea Oltului) sau cu funcția dativului: „Și una ține locul la mîi și mîile oamenilor” (T. Arghezi, Cîntare omului).

Dintre pronumele relative, inflexibile sînt **ce** și **ceea ce**, declinate și ele numai cu prepoziții: a

ce, la ce; a ceea ce, la ceea ce. În această situație se află și articolul nehotărît, cu valoare de adjectiv pronominal nehotărît, **niște**, lipsit de desinențe cazuale: a niște rudeni, la niște rudeni (folosibil în cazul cînd am vrea să relevăm vreo nuanță diferențială semantică față de genitiv-dativul articolului nehotărît **un, unor**, dotat cu desinență cazuală).

Formele de singular ale adjectivelor determinative cantitative de regulă nu au forme flexionare și în mod normal nu primesc articole enclitice. De aceea, cînd ele preced substantive, recurg la același procedeu de folosire a prepozițiilor pentru a exprima cazuri oblice, ca, de pildă, în: „Rămășițele turmelor se risipiră în cursul a tot felul de pîdici și împrejurări” (O. W. Cisek, Pîrjolul).

Sînt și cazuri cînd substantivul singur, lipsit de articol sau de un determinant flexibil care să-i indice cazul, își îndeplinește funcțiile de genitiv și dativ cu ajutorul prepozițiilor: În: „Ca o pedeapsă a veacuri de păcate / venea stăpînul gliei odrăslite” (O. Goga, Clăcașii), a nu este articol posesiv, căci el rămîne

neschimbat, chiar dacă s-ar referi la un substantiv aflat în genul masculin (ca un blestem a veacuri...) În proverbul: **Corb la corb nu-și scoate ochii**, prepoziționalul **la corb** îndeplinește funcția dativului, ceea ce se confirmă prin reluarea de către pronumele reflexiv în dativ (nu-și scoate).

În concluzie, pe lîngă împărțirea în declinare articulată și nearticulată, trebuie să fie recunoscută o a doua împărțire, anume în declinare flexionară și declinare prepozițională sau sintagmatică, aceasta din urmă realizîndu-se cu ajutorul prepozițiilor a și la, aplicate fie direct substantivului nearticulat, fie substantivului precedat de un determinant inflexibil și nearticulat, ca marcă a cazurilor genitiv și, respectiv, dativ, așa cum prepoziția pe devine marcă a acuzativului.

O a doua concluzie pe care o putem desprinde, pe plan teoretic, în problema unificării cazurilor oblice genitiv și dativ, este că aceste două cazuri, care la substantive au formă comună, par a fi totuși două cazuri diferite, fapt ce necesită, la declinare sintagmatică, folosirea de prepoziții diversificate.

ȘT. IACOB

Oră de engleză la clasa a II-a, Liceul „C.A. Rosetti” București

Recent, la Bușteni a avut loc deschiderea cursurilor Universității populare, în cadrul căreia funcționează 11 cursuri. Profilul cursurilor se axează pe cunoștințe din domeniul istoriei P.C.R., mișcării muncitorești din România, științei conducerii și organizării producției, normelor convieșuirii socialiste, biologiei secolului XX, geografiei turistice, limbilor străine etc. Printre cei 150 de cursanți se numără și multe cadre didactice dornice să-și perfecționeze conținutul pe al ei ideologică și profesională.

În zilele de 4 și 5 noiembrie 1972 a avut loc la Liceul militar „Ștefan cel Mare” din Cîmpulung-Moldovenesc o sesiune de comunicări și referate metodico-științifice a cadrelor liceului închinată celei de a XXV-a aniversări a proclamării republicii.

La această sesiune au participat cercetători de la Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară, profesori de la liceele din Iași, Suceava, Rădăuți și Cîmpulung, precum și lectori de la școlile militare de ofițeri activi.

Lucrările prezentate în cadrul plenarei și al celor 8 secțiuni au trezit un deosebit interes pentru participanți, constituind un real schimb de experiență și mijloc de stimulare a sporirii preocupărilor pentru cercetarea pedagogică. Dintre materialele prezentate amintim: „Unele probleme metodice în utilizarea testelor docimologice” (profesori Bejenaru Petru și Bejenaru Luca), „Utilizarea problematizării în lecțiile de istorie” (prof. Victoria Iurca), „Ideea unității naționale în poezia lui Octavian Goga” (prof. Teodor Latiș), „Programare și limbaje de programare” (prof. Gheorghe Onciulescu), „Concluzii privind introducerea televiziunii școlare integrate în procesul de învățămînt”.

În primăvara acestui an pionierii Școlii din satul Robești-Priscov, județul Buzău, constituți într-o microcooperativă organizată după structura C.A.P.-ului (președinte, inginer agronom, contabil-socotitor, șef de brigadă șefi de echipe), au început să lucreze terenul fîmei școlare primită de la C.A.P. din localitate. Cele 4,5 hectare ale microcooperativei școlii au fost folosite astfel: 0,5 ha porumb (planificat 1500 kg. — realizat 2000 kg); 1 ha cartofi (planificat 10.000 kg. — realizat 23.000 kg); 0,5 ha in-fuioar (planificat 1675 kg. — realizat 816 kg în teren inundat); 0,75 ha vie hibrid (planificat 1875 kg — realizat 2365 kg); 2 ha pom livadă, pomi pentru întreținere. La inspectoratul școlar județean nu s-au totalizat încă rezultatele producției celor 49 microcooperative școlare din județ, dar rezultatele obținute îndreptățesc pe micii școlari din Robești să speră că se situează pe unul din primele locuri.

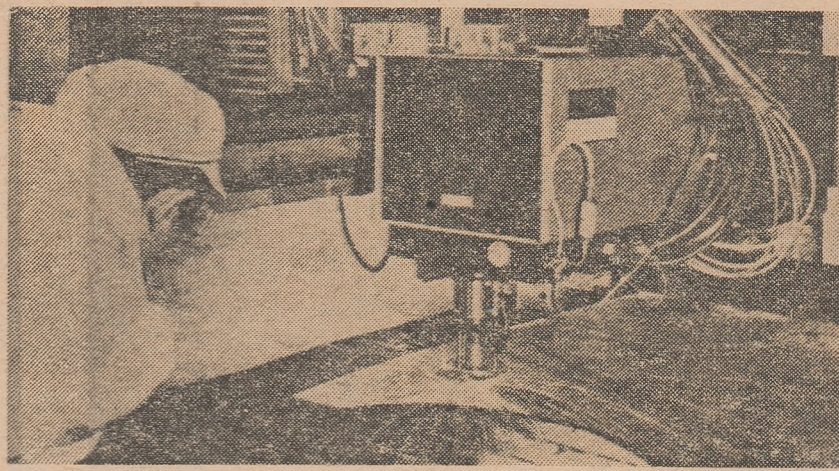
Din inițiativa Comitetului municipal Baia Mare al U.T.C. a fost organizat, pe lîngă Clubul tineretului din localitate primul automobil-club junior din țară. Cei peste 40 de membri ai acestui automobil-club, între care se numără mulți elevi, vor putea nătrunde cu ajutorul specialiștilor, în tîmpul automobilismului, primind cunoștințe temeinice de mecanică și conducere. După cîteva luni de pregătire vor obține permis de conducere categoria B. Clubul dispune de un atelier dotat cu toate cele necesare cunoașterii și conducerii automobilului și, firește, cîteva automobile pe care se face practică.

La Școala generală nr. 1 din orașul Petrila funcționează un atelier-școală patronat de întreprinderea Energo-Metalo-Petrila.

În cadrul practicii tehnico-productive, s-a prevăzut să se execute pentru autodotare băncii școlare cu schelet metalic în valoare de 5000 lei. S-au executat pînă acum ghergheturi pentru țesut carpete, covoraș mari și mici, în valoare de 2800 lei. Sînt în curs de executare un transformator pentru uz didactic și vitrine muzeistice în valoare de 1100 lei. Se vor confecționa, de asemenea, compase școlare, 8 garnituri pentru grădinițe și diferite obiecte de uz casnic, care se vor valorifica.

Școala generală din satul Dalnic, comuna Moașca, Județul Covasna și-a aniversat recent jubileul a 275 de ani de existență. Cu acest prilej, profesorii, elevii și locuitorii comunei (comuna de bastină a lui Gheorghe Doja) și-au manifestat încă o dată atașamentul și dragostea față de politica partidului și statului nostru. În telegrama adresată de conducerea școlii Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, se spune: „Sîntem hotărîți să nu preocupăm nici un efort pentru aplicarea în viață a programului partidului de educare socialistă a maselor, de cultivare a sentimentelor de dragoste față de partid, patrie și popor, de întărire a unității și frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare pentru dezvoltarea continuă a învățămîntului, pentru a contribui astfel la înflorirea patriei noastre scumpe — Republica Socialistă România”.

LASERII și aplicațiile lor

Instalație laser de dimensiuni relativ mici

Noile dispozitive ale electronicii cuantice, MASERUL și LASERUL, funcționează pe baza intensificării radiației printr-o creștere considerabilă a contribuției tranzițiilor stimulate. Cuvântul „MASER” este format din inițialele cuvintelor din limba engleză „Microwave Amplification by Stimulated Emission of Radiation” (amplificarea de micro-onde prin stimularea emisiunii radiației), desemnând anumite dispozitive de amplificare și generare a radiației electromagnetice în regiunea undelor centimetrice, milimetrice și submilimetrice. Principiul maserilor a fost elaborat în anii 1954—1955 de către fizicienii sovietici N. G. Basov și A. M. Prokhorov și fizicianul american C. H. Townes, cărora, pentru descoperirea maserilor și laserilor, li s-a acordat Premiul Nobel pentru Fizică în anul 1964.

Ulterior descoperirii maserilor, principiul de funcționare a acestor dispozitive a fost extins și în regiunea optică a spectrului (infraroșu și ultraviolet) de către fizicienii americani A. L. Schawlow și C. H. Townes. În acest mod apare noțiunea de „LASER” formată din inițialele cuvintelor din limba engleză „Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation” (lumina amplificată prin stimularea emisiunii radiației).

De la descoperirea primului laser de către T. H. Maiman, în 1960, până în momentul de față, studiul laserilor a cunoscut o dezvoltare extrem de rapidă, justificat atât de noutatea și întinderea domeniului de cercetare, cât și de diversitatea și importanța aplicațiilor acestor dispozitive.

Caracteristicile importante ale laserilor: intensitatea, monocromaticitatea, coerența și direcționalitatea, care îi deosebesc de sursele clasice, fac ca laserii să aibă aplicații deosebite în știință și tehnică.

Intensitățile uriașe obținute de la laseri au deschis noi direcții de cercetare în fizică. În primul rând, vom aminti faptul că optica neliniară a căpătat o justificare experimentală, fiind vorba de efecte care nu mai sînt proporționale cu cauza (intensitatea cîmpului electric care caracterizează unda luminoasă). Unul dintre fenomenele importante din optica neliniară îl constituie apariția unei radiații cu frecvență dublă față de radiația ce trece prin anumite medii, cum ar fi, de exemplu, cuarțul. Pentru anumite medii cristaline, cum ar fi fosfatul biacid de potasiu (KDP), circa 20% din puterea radiației incidente este emisă pe armonica a doua. Astfel, pornind de la un laser de putere cu sticla dopată cu neodim care funcționează în infraroșu la lungimea de undă de 10610 Å, se ajunge la lungimea de undă de 5305 Å, radiație pentru care apa de mare are o maximă transparență putînd fi utilizată pentru radarul submarin.

De asemenea, experiențele de absorbție a doi fotoni, fenomenul de emisiune Roman stimulată, împrăștierea Brillouin stimulată, ș. a. aparțin tot opticii neliniare.

O aplicație deosebită a faptului că intensitatea radiației laser este foarte mare o constituie producerea plasmelor cu laser. În momentul de față s-a ajuns la producerea de plasmă termionucleare cu ajutorul laserilor, care au temperaturi de

circa cincizeci de milioane de grade Kelvin.

În afară de aplicațiile în știință pe care le-am ilustrat prin câteva exemple, intensitatea mare a fascicului laser a dus la numeroase aplicații practice. Astfel, amintim posibilitatea de efectuare a unor găuri extrem de fine, cu diametrul de ordinul a câtorva sutimi de milimetru, în metale dure și greu fuzibile cum ar fi molibdenul, tantalul, wolframul ș. a., la ora actuală fiind singura tehnică posibilă de microprelucrare a acestor metale, precum și singura tehnică posibilă de perforare fină la diametre submilimetrice. Tot cu ajutorul laserilor s-au realizat suduri punctuale între metale greu fuzibile și tratamente locale pe porțiuni microscopice (cum ar fi contacte la semiconductoră sau distrugerea unor vase capilare pe retină). În fine, amintim și faptul că posibilitatea de evaporare a unei cantități mici de material din diferite puncte ale unei suprafețe, permite analiza spectroscopică punctuală și practic nedistructivă a compoziției chimice cantitative și calitative a suprafețelor.

Celelalte trei proprietăți ale radiației laser: nemocromaticitatea, coerența și direcționalitatea fascicului laser, au dus de asemenea, la aplicații deosebit de importante. Astfel, este foarte probabil ca o anumită radiație să fie adaptată ca standardul lungimilor de undă și ca metru să fie definit cu ajutorul acestei lungimi de undă. De asemenea, în prezent s-au preconizat câteva variante concrete ale unor scheme de etaloane de frecvență laser. Este știut că în gama undelor radio s-a reușit actualmente să se realizeze etalonul cu o precizie de 12 zecimale în periodicitatea oscilațiilor — cu ajutorul maserului cu hidrogen. O asemenea precizie

este echivalentă cu o eroare în mersul unui ceas de o fracțiune de secundă în decurs de 100 000 de ani. Creșterea continuă a preciziei etalonului care funcționează în gama undelor radio duce la o prelungire substanțială a procesului de măsurare a timpului; de exemplu, pentru a măsura o frecvență de 1 miliard de hertzi cu o precizie de 12 zecimale se cere un timp de 1000 de secunde. Trecerea la etaloanele laser, însă, scurtează de 10 mii până la 100 mii de ori timpul de observație, menținînd aceeași precizie.

Vizările la distanță lungă sau alinierea precise sînt foarte ușurate, folosirea laserilor oferind o precizie sporită. Deplasările căruciorului unei mașini-unelte sînt lesne controlate printr-o defilare de franjuri care poate fi citită în mod automat. Defecția unor viteze unghiulare de ordinul zecilor de minute pe oră, cu ajutorul laserilor, a deschis perspective utilizării acestora în construcția giroscopelor.

Una dintre cele mai recente și neașteptate aplicații ale proprietăților de coerență a fascicului laser o constituie apariția unei tehnici de obținere a unor fotografii în relief, fără ajutorul vreunui obiectiv, denumite holograme. Holografia, creată de Denis Gabor — care a primit Premiul Nobel pentru Fizică în anul 1971 — se bazează pe producerea imaginii prin reconstrucția frontului de undă prin fenomenele de interferență posibile într-un fascicul luminos suficient de larg, coerent spațial și temporal. Alte aplicații ale laserilor sînt legate de extrema direcționalitate a fascicului, putîndu-se detecta pe Pămînt un puls laser care a fost emis în direcția Lunii și reflectat înapoi, experiență de neconceput cu ajutorul surselor obișnuite. În momentul de față, centrarea dispoziti-

velor optice care cer o precizie deosebită de aliniere se face pe baza proprietății de direcționalitate a fascicului laser. Spre exemplu, la construcția unui accelerator liniar (Universitatea din Stanford, S.U.A.) s-au aliniat peste 200 componente cu precizie de 0,5 mm pe o distanță de 3,5 km. În momentul de față se detectează o eroare de aliniere de 0,025 mm.

În prezent amintim, de asemenea, că laserii sînt utilizați în diferite sisteme radar, de locație și de măsurare a distanțelor.

De la descoperirea laserilor, s-a considerat că aceste dispozitive ar putea fi utilizate ca purtători de transmisie. Astfel, laserii ar da posibilitatea transportării unei cantități considerabile de informații, pe o radiație laser putînd fi transmise simultan peste 100 000 convorbiri telefonice sau peste 1 000 de programe de televiziune. Deocamdată realizarea practică nu este desăvîrșită datorită dificultăților în realizarea elementelor modulatorilor și receptoare cu o foarte mare bandă de trecere: totuși progresele pe această cale sînt evidente.

Folosind două sau trei fasciculi laser diferit colorate, a fost posibilă reproducerea în trei dimensiuni a obiectelor colorate. Mulți oameni de știință cred că acesta ar putea fi începutul televiziunii în culori și în relief. De asemenea, s-ar putea să fie posibil ca, folosind impulsurile laserului, să producem calculatoare care să efectueze calculele cu mult mai repede ca înainte și în felul acesta să se creze calculatoare cu mult superioare.

Asistăm, deci, la extinderea în domeniul opticii a unor tehnici specifice din electronica, cum ar fi efecte de mixaj, realizări de dispozitive similare cu heterodina și homodina folosite în vederea modulării și demodulării fascicului.

Pentru a scoate în relief aplicațiile multiple ale laserilor, amintim că aceștia și-au găsit utilizări și în chimie, biologie și medicină. În medicină amintim, de exemplu, sudarea retinei și coagularea sîngelui pe arii foarte mici, precum și distrugerea anumitor tumori. Și în alte domenii, ca selenologia, meteorologia etc., laserii a pătruns ca un instrument tehnologic de înlocuit în anumite aplicații.

În fine, amintim faptul că în România la Institutul de fizică atomică — secția „Radiații și plasmă” — există preocupări multiple în domeniul laser. Aceste cercetări au fost inițiate de profesorul Ion I. Agirbiceanu în 1962, cînd s-a realizat primul laser cu gaz la noi în țară. La un an de la realizarea primului laser cu gaz în lume (S.U.A.).

Ținînd seama de aplicațiile multiple în știință și tehnică ale laserilor, dezvoltarea acestora este considerată, pe drept cuvînt, o direcție fundamentală a progresului științific și tehnic al secolului atomic.

Conf. dr. ing.
ION M. POPESCU

Telefoane cu... vînt

În regiunile cele mai nordice ale Suediei, unde vînturile bat aproape permanent, au fost instalate cabine telefonice de o construcție specială. Ele sînt prevăzute cu microstații electrice, al căror dinam este acționat de curenții de aer. Vîntul care bate cu peste 5 metri pe secundă rotește dinamul, furnizînd curentul electric necesar funcționării telefonului. Microsta-

Cabine, din plastic, ale viitorului

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

țiile dispun și de cite un acumulator ce se reglează automat. În zilele cînd vîntul nu bate deloc (ile foarte rare), telefonul se alimentează din acumulator.

Oțel inoxidabil

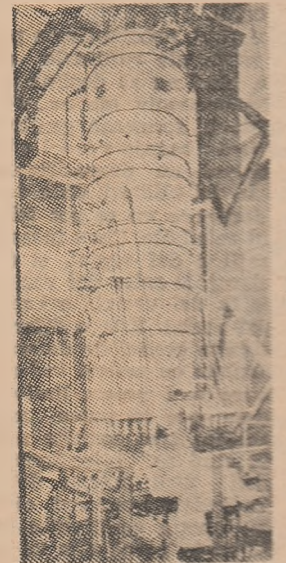
Prin combinarea oțelului cu azotul, se poate obține un metal cu proprietăți refractare ridicate, rezistînd chiar și la cele mai periculoase coroziuni cu gaze. Institutul de sudură „Evgheni Paton” din Kiev studiază posibilitatea rafinării metalelor cu ajutorul azotului și al plasmelor în cuptorul cu plasmă, atunci cînd oțelul se topește, se introduce azot sub presiune. „Agitînd” moleculele de gaz, energia eliberată de plasmă, le aduce într-o stare care le permite pătrunderea în metalul li-

chiat, conferindu-i pe această cale proprietăți deosebite.

Un ou

Conducătorii auto nu ar trebui să renunțe niciodată la... oul de la micul dejun, deoarece, după cum s-a constatat, acesta, combinat cu alte alimente, în mod rațional, mărește capacitatea de concentrare, avînd un efect pozitiv asupra sistemului nervos, și facilitînd adaptarea ochiului la lumina orbitoare a farurilor. La această concluzie au ajuns cercetătorii de la Institutul Max Planck pentru fiziologia alimentației din Dortmund (R.F.G.). De altfel, această rețetă simplă este valabilă nu numai pentru conducătorii auto, ci și pentru oamenii care depun o muncă manuală

greă, precum și pentru sportivii de performanță.

Un nou „monstru” al electronicii: microscopul de trei milioane de volți, construit în Franța

SINTEZE LA UN AN DE ACTIVITATE

Desfășurându-se într-o atmosferă de puternică efervescență politică, de muncă avântată pentru îndeplinirea programului elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din iulie a.c., adunările pentru dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale din acest an, dovedesc pe deplin participarea fermă și unanimă a cadrelor didactice la perfecționarea și dezvoltarea învățământului, la legarea mai strinsă de cercetare, de producție. În școlile orașului Cimpina, pe care le-am vizitat de curând ca, de altfel, în toate școlile au loc în cursul lunii noiembrie adunări de dări de seamă și alegeri în care se analizează activitatea depusă de birourile grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale de secție, modul în care ele au reușit să mobilizeze pe membrii de sindicat în vederea îndeplinirii sarcinilor ce au revenit școlii.

Biroul grupei sindicale de la Liceul „Nicolae Grigorescu” din Cimpina — organizator profesorul Mihail Bulik — sub îndrumarea organizației de partid și a conducerii școlii a fixat în ședințele trimestriale, dezbateri privind desfășurarea pregătirii tehnico-productive a elevilor și atribuțiile ce au revenit tuturor membrilor de sindicat în organizarea și dotarea atelierelor-școală. Acestea au avut ca rezultat antrenarea maistrilor-instructori Ion Gașparovici, Constantin Ivănică, Maria Papadopol la îndeplinirea, împreună cu elevii, a planurilor de producție încheiate cu întreprinderile ce au patronat școala. De asemenea, în atenția biroului grupei sindicale a stat ridicarea nivelului politic și ideologic, perfecționarea profesională a cadrelor didactice, predarea în spirit modern a lecțiilor. Grupa sindicală și-a adus o contribuție substanțială în organizarea cabinetului de științe sociale, s-a preocupat de dotarea corespunzătoare a atelierelor-școală, ca și de organizarea unor lecții practice la fizică, chimie și la clasa specială de matematică.

Din activitatea desfășurată de biroul grupei sindicale din această școală, ne-am propus să punctăm câteva acțiuni mai semnificative. Am reținut că, în acest an, întreaga grupă sindicală și-a concentrat eforturile pentru ridicarea conștiinței socialiste a membrilor de sindicat prin antrenarea acestora la îndeplinirea sarcinilor legate de munca de la catedră. O deosebită atenție a fost acordată creșterii responsabilității social-obștești prin participarea tuturor cadrelor didactice la acțiuni patriotice, ca și sporirii eficienței lectoratelor cu părinții. Biroul grupei sindicale s-a preocupat și de antrenarea profesorilor de matematică la simpozionul „Modernizarea predării algebrei și geometriei în învățământul de cultură generală”, organizat de subfiliala Cimpina a Societății de științe matematice, precum și la concursul pe tema „Conținutul, esența și trăsăturile societății socialiste multilateral dezvoltate”, organizate de Comitetul sindicatului învățământ din Cimpina. O contribuție valoroasă și-a adus biroul grupei sindicale în organizarea timpului liber al cadrelor didactice.

Am notat până aici doar câteva din realizările biroului acestei grupe sindicale. Ele sînt însă nenumărate și meritorii.

O insuficientă preocupare a dovedit însă biroul în asigurarea protecției muncii, în rezolvarea mai operativă a cererilor de locuințe destinate cadrelor didactice.

Membrii grupei sindicale își propun pentru viitor să-și intensifice munca politico-educativă prin participarea mai activă la dezbateri, prin permanentizarea participării la diferite acțiuni organizate de Comitetul sindicatului din învățământ, prin îndrumarea și sprijinirea cadrelor didactice tinere, organizarea mai susținută a lecțiilor practice deschise și asigurarea în continuare a unor condiții optime de muncă și viață.

Cei 38 de membri ai grupei sindicale de la Liceul „Ilie Pîntilie” din orașul Cimpina alcătuiesc un colectiv încheiat, cu preocupări meritorii pentru rezolvarea sarcinilor organizației, manifestînd inițiativă și angajare directă în soluționarea unor probleme. Dintre numeroasele acțiuni inițiate de biroul grupei sindicale — organizator profesora Viorica Nica — menționăm adunările generale în care au analizat ținuta morală a sindicaliștilor și contribuția lor la înfrumusețarea și dotarea noului local al școlii, realizarea unor rezultate bune ale comisiilor metodice la limba română (organizarea lecțiilor deschise cu caracter experimental, excursii literare, întocmirea unor planșe și tablouri sinoptice), de fizică și chimie (întocmirea unor planșe și confecționarea materialului didactic, vizitarea unor întreprinderi), de științe biologice (lecții deschise, lucrări practice și vizite la secția de biologie din cadrul Academiei R.S.R. și la Stațiunea de cercetări de la Cumpăna). O acțiune concretă întreprinsă a fost și popularizarea profesorilor la gazeta de perete „Profesia ta”, organizarea unor vizite în întreprinderi și ateliere, prelucrarea unor teme specifice de orientare școlară și profesională. Făcînd sinteza activității desfășurate se constată și aportul adus de membrii de sindicat în activitatea culturală desfășurată la Universitatea populară, Casa de cultură sau Casa corpului didactic, la pregătirea unor emisiuni profesionale difuzate la stația de radioficare locală, în organizarea a două excursii, ca și în activitatea sportivă.

Dar care sînt planurile pentru viitor? Pentru perioada următoare membrii de sindicat au propus intensificarea preocupării pentru dotarea și organizarea noilor laboratoare și ateliere-școală, sprijinirea mai activă a tinerilor cadre, antrenarea cadrelor didactice la susținerea gradelor didactice, ca și la vizitarea unor întreprinderi și unități industriale.

În concluzie, se poate afirma că dările de seamă prezentate în majoritatea adunărilor au constituit analize ample, concrete, au surprins evenimentele esențiale ale activității și preocupărilor birourilor grupelor sindicale, oglindind fructuoasă și utila activitate desfășurată de sindicaliști.

VIOLETA APOSTOL

Simetrii de alb și negru

Desen de ANIELA FIRON

Un abuz nesancționat și un maldăr de hîrtii

Cînd un conducător de unitate reține ilegal salariul sau alte drepturi bănești unui salariat, cu atît mai mult cînd se constată că această reținere s-a făcut în mod abuziv, de obicei se procedează așa: cel vinovat bagă mina în propriul buzunar și plătește oalele sparte de el însuși. De altfel, așa și este normal! Măcar în acest chip să fie sancționată ilegalitatea comisă cu bună știință. În biroul tovarășului Dumitru Covaci, primarul comunei Potlogi (Dimbovița), am rămas surprinși cînd la întrebarea noastră: „Tovarășe primar, cum ați plătit pînă la urmă indemnizația directorului Dobre I. Petre, coordonator al școlilor din comuna dv.?” primarul ne-a răspuns foarte senin: „Păi, pe statul de plată”. Ca și cînd nici nu se putea altfel! Comisia de judecată a comunei (întrunită de trei ori) dă cîștig de cauză directorului Dobre I. Petre; Consiliul popular județean, cu adresa nr. 7272/1972, de asemenea, îi răspunde acestuia: „Urmare cererii dv. prin care reclamați că primarul comunei Potlogi a dispus oprirea indemnizației de conducere ce vi se cuvenea pe luna martie a.c. vă facem cunoscut următoarele: Întrucît din referatul întocmit de inspectoratul școlar județean rezultă că indemnizația vi s-a reținut fără a lua avizul acestuia, iar cu ocazia inspecției efectuate a.c. pe linie profesională ați fost găsit că ați depus o muncă corespunzătoare, am dispus Consiliului popular al comunei Potlogi să vă restituie indemnizația reținută”.

Plata însă se face pe stat și nu din buzunarul primarului care a comis abuzul! Pentru că, în fond, de un abuz de putere a fost vorba, în elucidarea căruia au fost antrenate diverse organe, inclusiv redacția noastră care a primit două sesizări. Dintr-una din ele cităm: „Mobilul acestei rețineri nu este inactivitatea mea (a directorului Dobre I. Petre — n.n.), ci își are puternice rădăcini într-o setă de războaie, datorită faptului că soția dînsului, Covaci Profira era secretară la școala pe care o conduc și pentru abateri repetate (absențe și întârzieri nejustificate) am luat atitudine intransigentă, mergînd pînă la reținerea din salariu și sancționare. Acest lucru a fost de altfel constatat și de ancheta pe care am solicitat-o la nivel de județ”.

Deci, o ilegalitate a primarului ră-

masă nesancționată, deși abuzul este evident.

Despre directorul Doore I. Petre oamenii vorbesc ca despre un bun gospodar care se zbate din răsputeri pentru școala din satul Pitaru unde este director. „Se zbate și pentru celelalte școli pe care le coordonează — ni s-a spus — dar în măsură mult mai mică. Dînsul uită, adeseori, că este director coordonator”.

Intr-adevăr, ne-am întrebat și noi, văzînd utilajul bogat cu care va fi înzestrat noul atelier-școală din Pitaru (utilaj procurat și adus, în primul rînd, prin strădaniile tovarășului director), dacă totuși acest utilaj nu depășește cerințele unei singure școli satești. De ce, de pildă, să existe la școala din Pitaru 5 electro-motoare, iar la celelalte nici unul? De ce aici să găsim presă mecanică și polizor electric, ca să nu mai vorbim de numărul impresionant de scule mărunte (dălți, ciocane, pișe etc.), iar alte școli din aceeași comună să ducă și lipsa... menghine-lor?

O altă deficiență a muncii directorului coordonator ni s-a părut... mania hîrtilor. În timpul scurt cît am stat în cancelaria dînsului, spre a-și dovedi temeinicia celor spuse, ne-a pus în față maldăr de hîrtii și de dosare: copii după adrese, copii după sesizările și reclamațiile trimise diverselor foruri locale sau centrale, statistici, referate etc., etc. Pînă și recipisele scrisorilor expediate cu luni în urmă erau păstrate cu grijă, nu cumva să se îndeplinească, iar directorul să nu aibă acoperire!

Totuși, ne-am întrebat, oare nu este prea mult timp irosit în această scriptologieală? „Tovarășul Dobre s-a obișnuit să lucreze cu noi prin corespondență — ne spunea primarul comunei. Cînd are o problemă de rezolvat la Consiliul popular, preferă să trimită o adresă, decît să se deplaseze 2 km. pînă la noi”. Și înclinăm să credem că, într-adevăr, așa stau lucrurile. Hîrțile, scriptele, fără îndoială, își au rostul lor. Dar de aici pînă la a le fetișiza, a deveni robul lor și a uita că între oameni trebuie să existe și altfel de raporturi decît cele pe bază de hîrtoage... Acest lucru trebuie să-l înțeleagă și directorul coordonator din Potlogi, pe care, în rest, l-am găsit devotat școlii și cu intenții din cele mai laudabile.

D. RACHICI

O perspectivă psihosociologică asupra grupurilor școlare *)

M. Zlate, în „Psihologia socială a grupurilor școlare”, lucrare recent apărută în Editura politică, oferă o perspectivă interesantă asupra grupurilor școlare, vizând optimizarea procesului educativ și de învățămînt, prin sugerarea unor teme de meditație și cercetare pentru educatori și cadre didactice, concomitent cu prezentarea tehnicilor de studiu adecvate realităților școlare.

Efortul teoretic, în prima parte a lucrării, evidențiază necesitatea pătrunderii viziunii psihosociologice în procesul de învățămînt, a considerării claselor de elevi și detașamentelor de pionieri ca fiind **grupuri mici**. Autorul are accente convingătoare pentru a demonstra că perspectiva psihosociologică asupra grupurilor școlare este fructuoasă și că s-au realizat progrese însemnate în cunoașterea fenomenului educațional: în cadrul lecției, de exemplu, s-a măsurat că intervenția profesorului are o pondere de trei ori mai mare decît a tuturor elevilor laolaltă, fapt care reflectă lipsa de participare activă a acestora; s-a demonstrat, de asemenea, că egalizarea densităților de trafic ale tuturor canalelor de comunicație profesor-elev în clasa școlară favorizează transmiterea și recepționarea mesajelor, a cunoștințelor ș.a.m.d.

Remarcăm faptul că perspectiva psihosociologică asupra grupurilor școlare, în lucrarea lui M. Zlate nu este o placare a psihosociologiei la realitățile școlare, ci un efort de descifrare și analiză a laturilor și semnificațiilor psihosociale ale acestei realități.

În cuprinsul lucrării sînt tratate o multitudine de fenomene psihosociale specifice grupurilor școlare: relațiile și structurile interpersonale, comunicarea și aplicarea metodelor de grup în procesul instructiv-educativ, conducerea grupurilor școlare. Toate aceste fenomene nu sînt prezentate în sine, ci ca „factori de grup” care, folosiți cu măiestrie de către profesori, pot fi transformați în adevărate forțe dinamizatoare ale procesului de învățămînt.

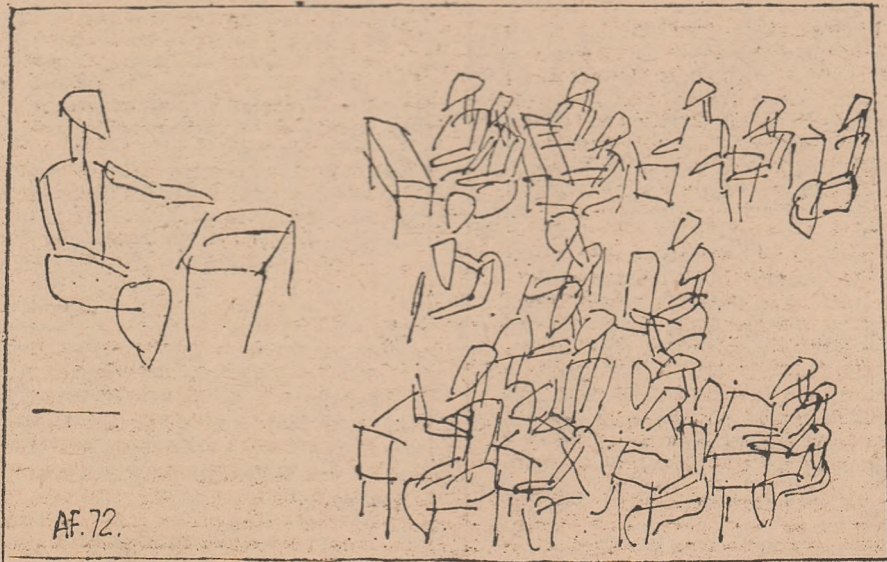
Relația profesor-elev este surprinsă cu ajutorul conceptelor correlative de „rol” și „statut”. Atît profesorul, cît și elevul beneficiază de „un ansamblu de comportamente privitoare la el însuși și la alții, de un statut dobîndit, care în interferență cu statutul impus, dat de sex și vîrstă, fixează poziția fiecăruia în această relație. Desfășurarea procesului de învățămînt nu se poate realiza în condiții optime decît prin respectarea acestui sistem de statute. Nu subscriem întru totul afirmației autorului potrivit căreia „interacțiunea profesor-elev are un sens strict determinat, ea este strict reglată, oarecum cu caracter prestabilit, aceasta în funcție de statutele și rolurile diferite pe care le au cei doi parteneri ce intră în relație” (p. 62). Este adevărat că planurile, programele, manualele, cerințele activității de învățămînt reglează funcționarea relației profesor-elev, dar există suficient cîmp de manifestare a personalității fiecăruia dintre cei angrenați în sistemul amintit. Nevoia de statut este una dintre trebuințele fundamentale ale personalității, putînd funcționa ca motivație în munca fiecărui profesor. La elevi, în anii adolescenței, ea se manifestă cu deosebită virulență. De asemenea, este cuprinsă influența bimodală a rolului asupra personalității: în sensul dezvoltării ei unilaterale sau multilaterale.

Comunicarea în grupurile școlare — poate cel mai realizat capitol al lucrării — permite autorului nu numai o sinteză riguroasă asupra literaturii de specialitate, dar și posibilitatea de diferențiere a modalităților operaționale distincte la nivelul clasei și în cadrul activităților pionieresti. Nu ar fi fost lipsită de interes prezentarea pe larg și a metodei „asaltului de idei” (brainstorming), cu atît mai mult cu cît unele cercetări românești au pus în evidență valoarea acestei metode pentru sporirea creativității elevilor.

Urmărind să ofere celor interesați un îndreptar în aplicarea metodelor psihosociologice la studiul grupurilor școlare, partea a treia, și ultima, a lucrării prezintă: tehnicile sociometrice, chestionarele, scările de apreciere, proba „Ghici cine?”, metoda aprecierii obiective a personalității. Lipsa în literatura noastră de specialitate a unor tratate sau manuale de metode și tehnici de studiere a fenomenelor sociale ar fi impus extinderea capitolelor consacrate acestor probleme. În economia lucrării, se rezervă un spațiu mare tehnicilor sociometrice, creîndu-se astfel impresia că aceasta este metoda principală de studiu al grupului mic. Dintre metode lipsesc, surprinzător, observația și experimentul, deși pe parcursul lucrării sînt relatate pe larg unele experimente clasice din psihologia socială și sînt consemnate și comentate adeseori cu subtilitate multe fapte de observație.

SEPTIMIU CHELCEA

*) M. Zlate, Psihologia socială a grupurilor școlare, București, Editura politică, 1972.

AF.72.

Desen de ANIELA FIRON

Literatura pentru școlari

Există, în fond, o literatură pentru copii, în exclusivitate pentru copii?

Răsfoiesc cîteva din volumele publicate de Editura Ion Creangă, specializată în literatura pentru copii. Sînt, printre ele, cărți cu adevărat excepționale. Iată, de pildă, un frumos volum de versuri patriotice, **Fluierul Iancului**, cu desene de Val Munteanu, o antologie, apoi, a inocenței (**Cele douăsprezece luni ale visului**) alcătuită de Jordan Chimet, lucrare unică în felul ei, o nouă ediție din **Basmele** lui Petre Ispirescu, ilustrată de Done Stan și multe alte titluri, delectabile și pentru spiritele mature. Există mai degrabă diverse vîrste de lectură și o unică operă ce le împacă pe toate. Creangă e, din acest punct de vedere, un scriitor exemplar. Tineri, foarte tineri, ascultăm uluși poveștile lui în care fabulosul intră în alcătuirea vieții de toate zilele sau urmărîm peripecțiile din **Amin-tiri...** uluși, încă o dată, de puterea de inventivitate a băiatului din Humulești. Maturi, savurăm limbajul extraordinar al literaturii lui Creangă și, dînd la o parte învelșurile umoristice, descoperim stratul ei spiritual. La fel Sadoveanu, autor ce presupune cel puțin două vîrste de lectură. Cea din urmă, și cea mai temeinică, negreșit, cere cultură, putere de reflecție personală, știința de a înțelege o mitologie originală.

Vrem, cu un cuvînt, să spunem că nu există o literatură cu teme specifice pentru copii, există numai un mod specific de a vorbi, pe înțelesul unei vîrste, despre temele universale ale literaturii. Ca dovadă e faptul că autorii clasici pentru copii sînt clasici, în genere, ai literaturii: Creangă, Lev Tolstoi, Mark Twain, Ch. Perrault, Daniel Defoe, Arghezi, Sadoveanu etc. Ei se adresează tuturor și satisfac toate exigențele. Un scriitor în exclusivitate pentru copii e un nonsens. Ori este scriitor pur și simplu, ori nu e nimic. Cu un deceniu în urmă, mulți autori, neputînd face literatură adevărată, făceau **cărți pentru copii**, deveneau, pe scurt, scriitori pentru copii, cu o dispensă de talent. Au proliferat, atunci, cărțile cu porce-luși leneși și cotoi astuțioși. Scuză lor era nevoia de educație, prin literatură, a copilului. Rea scuză,

proastă scuză. Numai cartea cu valoare estetică poate avea o oarecare înfrîmînt morală. O povestire cu o morală justă, dar prost scrisă, e o povestire imorală prin lipsă de talent.

Remarc, cu satisfacție, că Editura Ion Creangă (condusă de poetul Tiberiu Utan) gîndește în același sens lucrurile. Colecțiile ei încearcă să cuprindă cît mai multe domenii și cît mai variați autori. Prima dintre ele (**Prima mea bibliotecă**) însumează titluri de opere clasice: **Amintiri din copilărie**, Călin Nebunul (Eminescu), **Focul** (J. London), **Din copilărie** (Mark Twain), **Domnul Goe** (I. L. Caragiale), **Viscolul** (Vasile Voiculescu) și altele semnate de Sadoveanu, Ch. Perrault, Frații Grimm etc. O colecție ce se adresează școlărilor (**Biblioteca școlară**) adaugă titluri mai complicate, cum ar fi: **O samă de cuvînt**, **In casa bunicilor**, **Poezii de Goga** și **Scene istorice de Odobescu** etc. Editura a avut și ideea bună de a scoate o **bibliotecă pentru toți copiii** în care au apărut scrierile, ca să zicem așa, fundamentale pentru această vîrstă, de la Creangă pînă la (să zicem, dintre autorii români) Vasile Voiculescu. Alegerea e în toate compartimentele, bine făcută, se vede numaidecît preocuparea de a pune în mîinile unor ființe în formare morală cărți superioare morale, delectabile la lectură. Unele titluri se pot, firește, discuta. Aș fi preferat, de pildă, din Sadoveanu altceva decît **Nada florilor** (reluarea, fără strălucire, a unei cărți mai vechii, **Șoimii**, de exemplu, o povestire colorat-romantică).

În seria **Biblioteca pentru toți copiii** aș vedea și locul unei antologii a povestirii fantastice, din care ar fi bine să nu lipsească Eminescu, I. L. Caragiale, Gala Galaction, Ion Agârbiceanu, Ion Minulescu, Cezar Petrescu etc. Dar, încă o dată, e vorba de o preferință, discutabilă ca oricare alta. Ceea ce trebuie subliniat e faptul că Editura Ion Creangă vine într-un mod inteligent în întîmpinarea setei de lectură a școlărilor și-i ajută, prin literatura superioară pe care o publică, să-și formeze bunul gust și să învețe a iubi valorile umane.

EUGEN SIMION

Cărți noi în librării

PSIHOPEDAGOGIE, METODOLOGIE

— **Ion Holban, Ana Gugiuman**: Puncte de sprijin în cunoașterea individualității elevilor, Editura didactică și pedagogică, 175 pag., lei 4,25.

— **Emil Băldescu**: Spiru Haret, Editura didactică și pedagogică, 340 pag., lei 15.

— **Gh. Burcescu, Const. Marinescu, I. Verdeș**: Îndrumător pentru lectura literară (clasele V—VIII), Editura didactică și pedagogică, 175 pag., lei 5,75.

— **Gheorghe Mitra, Alexandru Mogoș**: Metodica predării educației fizice, Editura „Stadion”, 355 pag., lei 8,50.

— **Victor Săhleanu, Ion Popescu-Sibiul**: Introducere critică în psihanaliză, Editura „Dacia”, 364 pag., lei 12.

ȘTIINȚE

— **C. Ionescu-Țiu, Liviu Pirșan, N. Mihăileanu, Eliferio Rogai**: Probleme de matematică pentru examenele de bacalaureat și admitere

în învățămîntul superior, Editura tehnică, 670 pag., lei 18,50.

— **Wang Hao**: Studii de logică matematică, Editura științifică, 624 pag., lei 36.

— **E. Rogai, C. Teodorescu**: Tabele matematice uzuale, Editura tehnică, 300 pag., lei 15.

— **Victor Ernest Mașek**: Artă și matematică, Editura politică, 394 pag., lei 9,50.

— **Linus Pauling**: Chimie generală, Editura științifică, 897 pag., lei 38.

CRITICĂ, ISTORIE LITERARĂ

— Dicționar al literaturii franceze, Editura științifică, 590 pag., lei 28.

— **Northrop Frye**: Anatomia criticii, Editura „Univers”, 472 pag., lei 18.

— **Edgar Papu**: Evoluția și formele genului liric, ed. II, Editura „Albatros”, 347 pag., lei 8,25.

— **Franz Mehring**: Pagini despre literatura germană, Ed. „Univers”, 345 pag., lei 14.

CRONICĂ MUZICALĂ

„Invitațiile Euterpei” — o emisiune pentru toate vârstele

Inveșmîntînd transmisiile unor concerte ce au avut loc în Capitală sau în unul din centrele muzicale ale țării cu comentarii inspirate, cei doi realizatori — Teodora Albescu și Iosif Sava — ai emisiunii de informare și cultură muzicală „Invitațiile Euterpei” oficiază cu entuziasm duminică dimineața, începînd cu ora 11, un act de tălmăcire, de propagare a muzicii, pe care Radiodifuziunea noastră ni-l datora. Ni se prezintă astfel în câteva cuvinte o succintă biografie a compozitorului, împrejurările în care a fost scris opusul ce va fi ascultat, părțile sale componente, înnoirile pe care le aduce limbajului muzical, temele principale.

După intonarea ultimelor acorduri, cei doi realizatori purced la răsfoirea jurnalului muzical care, ca orice revistă, are și un articol de fond semnat (duminică 5 noiembrie a.c.) de Teodora Albescu, vizînd evenimentul artistic în accepțiunea melomanului cultivat de azi și câteva propuneri concrete de propagare a muzicii bune, de alcătuire a programelor de concert.

Din jurnal nu lipsește, bineînțeles, nici foarte utila avancronică săptămînală, care nu mai apare doar ca o simplă citare a concertelor, ca un afiș, ci, operîndu-se o prealabilă selecție, este prezentat doar evenimentul muzical cel mai semnificativ al săptămîinii.

Pe pagina rezervată înregistrărilor intrate de curînd în fonoteca Radiodifuziunii am făcut cunoștință cu formația românească de jazz condusă de Dan Mindrîlă.

La rubrica „Fișier editorial”, colaboratorul Titus Moisescu a prezentat pertinent volumul de „Cîntece pentru pionieri și școlari”, tipărit recent de Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.S.R. Nu au fost uitate nici noutățile discografice ale marilor case de discuri. Jurnalul muzical se încheie cu o pagină dedicată festivalurilor muzicale internaționale, iscălită de muzicologul Gheorghe Firca.

Partea a treia a emisiunii „Invitațiile Euterpei” este rezervată varietăților muzicale pe care Teodora Albescu și Iosif Sava le prezintă la început cu nerv, atractiv, ca mai apoi, spre sfîrșitul emisiunii, comentariul să închezească, prezentările devenind extrem de sumare. Am sugerat celor doi realizatori ca în cadrul jurnalului muzical, pentru a împropăta aerul varietăților, să creeze o rubrică rezervată invitatului emisiunii, în care un compozitor să-și exprime eventual preferințele muzicale, citeva gânduri despre dascălii săi, proiectele de viitor, opusul pe care îl consideră cel mai reușit din creația sa etc.

Cu rezervele pe care le avem încă față de realizarea varietăților muzicale, mărturisim în încheiere că emisiunea „Invitațiile Euterpei” constituie un început bun, un prilej excelent de instruire muzicală oferit tineretului, melomanului sau profesionistului.

STELIAN PIHULEAC

Cenaclul „Ion Andreescu” din cadrul Clubului sindicatelor din învățămînt desfășoară o susținută activitate expozițională, integrînd activitatea artistică a profesorilor pictori în circuitul național al ajîrnării prestigioase a plasticii românești. Anul acesta — pentru că sîntem spre sfîrșitul lui și putem schița un bilanș — au avut loc o serie de expoziții personale (individuale) și colective (de grup) ale acestora, multe din ele consacrate unor date festive de importanță națională. Cronicarii plastici ai diferitelor publicații remarcă, în mod curent, expozițiile de pictură ale profesorilor prezenți în multitudinea formelor de exprimare a fenomenului nostru plastic, angajat în reprezentarea aspirațiilor a tot ceea ce este mai edificator pentru arta noastră socialistă.

În prezent, într-o expoziție personală, pictorița ALLA ZANFIRA expune o suită de acuarele demne de remarcat.

Iscoadind peisajul — de la mirajul

interferenței de nuanțe al orizontului, redus la amănuntul din prim plan, și pînă la cîmpul vizual larg desfășurat, dedublat de capacitatea

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ ALLA ZANFIRA

emoțională și de o cerebrală concordanță dintre frumos, util; de la particular la general, artista reușește cu competență și cutezanță să stăpînească jocul color al apei, cu răsfașul ei spontan, al acuarellei. Poate aș greși dacă aș atribui acuratețea, echilibrul în culoare, finețea nuanțelor, efectul meșteșugului nu-

mai unei culturi artistice, dar incontestabil că emoționalul nu este străin și de această calitate, care stabilește echilibrul între ceea ce vrea și, mai ales, cum știe să se identifice cu universul sensibil al culorii, cum știe să-și aleagă subiectul în deplină concordanță cu armonia impusă între culoare și emoție.

Se poate vorbi — văzînd expoziția pictoriței ALLA ZANFIRA — de o explorare temperamentală a subiectelor: „Singularitate”, „Simfonie de toamnă”, „Plopii fără soț” într-o juxtapunere cu rafinamentul său plastic.

Subiectele din gama largă a „marinelor” prinse matinal sau în amurg, agitate — „După furtună la Mangalia” sau „Eforie” — sînt acte de calitate ale unei bune acuarelis-te, cu atît mai mult cu cît dificultățile care le impun această modalitate plastică de reprezentare, nu-și găsesc cu ușurință aderenți autentici.

Același crez artistic, cu vibrație discretă, se evidențiază și în peisajul montan, prezent în lucrările „Valea Jiului”, „Făgăraș”, „Cășisoara Gorjului” etc. dă consistență expoziției, integrîndu-se în frămîntările artei actuale legate de existențial, de orientarea tot mai aproape de cerințele artei pe care o reclamă societatea noastră.

Pe bună dreptate, un confrate făcea remarcă — scriînd despre această expoziție — că se impune un nume „cu o viziune artistică de sine stătătoare” — s-a zis: „artist amator”.

Încă de la această expoziție artista ALLA ZANFIRA trebuie luată în evidența cronicarilor plastici și trecută în nomenclatorul atît de redus al acuareliștilor.

Am evitat să determin pe artistă la indiscreții legate de viitorul carierei sale artistice — dacă va destina integral bagajul său emoțional acuarelei. Dar, indiferent de mijloacele tehnicii plastice, se poate vorbi încă de pe acum de un drum început cu temei și plin de promisiuni.

C. BIVOLARU

TVS integrată

Observații pe marginea integrării emisiunilor de televiziune școlară în lecție

Integrarea televiziunii în procesul de învățămînt oferă cele mai evidente posibilități pentru manifestarea nemijlocită a rolului creator al profesorului în lecție. Observațiile făcute în mai multe școli, ca și discuțiile purtate cu diferite cadre didactice din țară ne îndreptătesc să considerăm că există încă o serie de probleme care n-au fost soluționate unitar în acest domeniu.

Considerăm că pe primul loc se găsesc următoarele două: prezența mesajului televizat în economia lecției nu determină încă inovarea întregii tehnologii didactice în modelul căreia se desfășoară lecția, și, derivat din aceasta, persistă încă situații de integrare artificială în care emisiunea apare în lecție ca un capitol puțin corelat cu ceea ce s-a desfășurat înainte și cu ceea ce urmează după închiderea televizorului.

În cele ce urmează vom căuta să propunem citeva soluții prin care să se obțină o integrare superioară a emisiunilor de televiziune școlară.

Intrucît știm că emisiunile de televiziune școlară ajută în mod real procesul de învățare a elevilor numai în condițiile în care întreaga lecție este dirijată spre activizarea elevilor, modelele tehnologice pentru fiecare telelecție publicată în „Tri-buna școlii” au căutat să respecte acest principiu.

Variantele acestor modele oferă repere generale care, în momentul opțiunii, necesită concretizarea în raport cu condițiile obiective existente în fiecare clasă și cu nivelul de pregătire al elevilor.

Pentru folosirea în acest sens a modelelor tehnologice ce se vor mai publica, prezentăm citeva precizări:

În perioada de pregătire a telelecției, profesorul, prin confruntarea

conținutului emisiunii cu conținutul programei școlare și al manualului, trebuie să delimiteze foarte clar, eventual realizînd organigrame, cunoștințele pe care nu le cuprinde emisiunea; apoi, va stabili momentul din lecție în care va comunica aceste cunoștințe; de asemenea, se vor pregăti cu grijă celelalte mijloace de învățămînt care vor fi folosite, punîndu-se accent în special pe activitatea individuală a elevilor și mai puțin pe latura demonstrativă.

În acest sens, trebuie dirijat și efortul de procurare a acestor mijloace. Se vor folosi diapozitive sau planșe numai atunci cînd profesorul consideră că acestea aduc un element nou față de emisiune în condițiile clasei sale sau vor sprijini consolidarea cunoștințelor.

Activitatea individuală a elevilor poate fi stimulată prin folosirea modelelor de exerciții în grupul cărora un loc important ocupă modelele mute; acestea sînt concepute de către profesor și pot fi multiplicat la nevoie, cu ajutorul unui grup de elevi înainte de oră.

În perioada de începere a lecției și pînă la începerea emisiunii, profesorul va pregăti viziunea, accentuînd îndeosebi asupra stabilirii unor legături firești între cunoștințele pe care le va propune emisiunea și achizițiile anterioare ale elevilor. Nu este indicat ca profesorul să treacă în revistă toate cunoștințele pe care le va prezenta mesajul.

În timpul emisiunii, profesorul trebuie să se orienteze pe loc dacă este sau nu cazul să intervină cu explicații suplimentare. În funcție de particularitățile atenției elevilor săi, el poate suspenda luarea notițelor de către elevi.

După emisiune, profesorul va re-

lua, folosind însă alte mijloace de învățămînt, problemele esențiale ale lecției. Va antrena elevii spre desprinderea independentă a esențialului și va organiza activitatea proprie a acestora. Este de dorit ca profesorul să imagineze cit mai multe situații problematice, în rezolvarea cărora să antreneze elevii pe baza lucrului în grup.

În toate aceste date se conturează ideea că televiziunea școlară integrată reprezintă un element modern care pretinde inovare în întregul proces didactic. Considerăm că soluționarea problemelor expuse inițial poate fi realizată prin:

a. să se proiecteze și să se practice de fiecare cadru didactic, care folosește televiziunea școlară integrată un model tehnologic de factură modernă superior planului tradițional de lecție, în care rubricile să fie bine precizate;

(Modelul pentru care s-a optat nu poate fi comun pentru toate liceele din țară, întrucît există particularități care individualizează procesul de învățămînt și obligă la respectarea lor).

b. pe primul plan al modelului tehnologic trebuie să se găsească problema activizării elevilor, deplăsiindu-se accentul spre munca lor independentă și realizîndu-se mutații în funcțiile profesorului, în sensul de a organiza, coordona activitatea creatoare independentă și pe grupe;

c. eficiența unei telelecții este condiționată în mod hotărîtor de temeinicia informării prealabile a profesorului care va conduce în procesul de învățămînt în această situație.

AL. GHEORGHIU
V. CREȚU

CRIZA ȘCOLII OCCIDENTALE

Probleme complexe și spinoase ce se reliefează pe fondul crizei școlii occidentale contemporane determină din partea pedagogilor, a oamenilor de școală, eforturi susținute, direcționate în sensul găsirii unor soluții care să ducă la ieșirea din impasul actual, la crearea unei școli capabile să pregătească eficient omul viitorului.

Pe această linie a examinații critice, minuțioase și competente a realităților școlare contemporane, în special a celor franceze, se înscriu opiniile profesorului G. Hacquard¹⁾. Remarcabilul om de școală, începe prin a-și pune întrebarea „ce este o școală?” și ajunge, după examinarea critică a unor aspecte fundamentale ale învățămîntului francez contemporan, să-și expună concepția sa²⁾ după care o școală ideală trebuie să fie locul în care se învață a trăi, adică a cunoaște, a fi util și a fi liber, în sensul dobîndirii capacității de autodeterminare, de respect

și responsabilitate față de semenii, de înalt civism. Pornind de la această concepție generoasă cu privire la școala ideală, G. Hacquard abordează problemele conducerii școlii, ale corpului didactic, ale organizării vieții și activității elevilor, metodelor de educație și învățămînt și ale conținutului învățămîntului cercetîndu-le critic și oferind, în același timp, soluții și sugestii interesante.

În problema conducerii școlii, G. Hacquard critică justificat centralismul excesiv din învățămîntul francez care circumscrie păgubitor activitatea cadrelor de conducere a școlii. El pledează pentru acordarea unei largi autonomii organelor de conducere ale școlii, pentru ca acestea să se poată manifesta plenar ca niște căutătoare de soluții pedagogice noi, ca animatoare pline de responsabilitate a vieții școlare. Plecînd de la concepția sa că școala ideală ar trebui să fie o școală de echipă, el cere organelor de conducere să colaboreze la realizarea sarcinilor inerente cu profesorii și cu elevii. Directorul și profesorii ar trebui să alcătuiască o echipă care să se devoteze elevilor, cultivînd la ei idealuri înalte și, în același timp, un spirit realist. În cadrul acestei probleme, G. Hacquard se oprește într-o mai îndelungată examinare a aptitudinilor și calităților profesorului, punînd în mod deosebit accentul pe trăsăturile morale, de caracter ale acestuia. Punînd o profundă devoțiune la baza muncii sale educative, profesorul trebuie să creeze un climat de comună și pasionată căutare a adevărului, manifestînd receptivitatea față de problemele ridicate de elevi. El critică faptul că școala contemporană, centrată

pe pregătirea pentru viață a elevilor, îi împiedică de fapt de a trăi efectiv, supraîncărcîndu-l cu obligații și sarcini și pledează pentru restrîngerea acestora la timpul petrecut de elevi în cadrul școlii.

Abordînd problema metodelor de educație și învățămînt din școală, G. Hacquard pledează cu căldură pentru o „pedagogie a întîlnirii”, cerînd profesorului să facă toate eforturile pentru ca elevul să ajungă la o întîlnire spirituală cu valorile culturii, fără de care nu este posibilă o reală adeziune la ele. În acest scop, el preconizează și un nou model de manual școlar în care să se asigure în primul rînd un loc important exercițiilor, lucrărilor practice, orale și scrise. abia ulterior prezentîndu-se textul teoretic propriu-zis. Propune, de asemenea, elaborarea unor „cărți pentru părinți” care să vină în ajutorul părinților ce doresc să-și ajute copiii la studii. Hacquard examinează și problema introducerii învățămîntului programat și a mijloacelor audiovizuale în școală, pledînd pentru o mai largă utilizare a acestor tehnici moderne.

În activitatea sa, școala, insistă G. Hacquard, trebuie să facă o legătură vie, efectivă, permanentă cu diferitele aspecte ale vieții sociale, dezvoltînd pe această cale independența de gîndire și creativitatea la elevi. În acest sens, el pledează pentru crearea unor cămine socio-culturale la activitatea cărora, alături de elevi, să poată participa și membrii adulți ai comunității sociale, creîndu-se astfel condiții pentru educația permanentă.

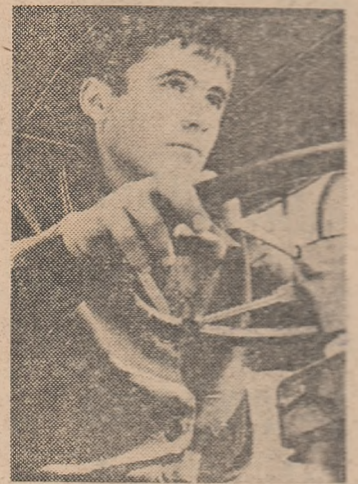
O ultimă problemă abordată este aceea a disciplinelor care se predau în școală. El analizează în mod critic modul defectuos al pregătirii unor discipline ca istoria, geografia, pledînd pentru introducerea în școală a unor noi discipline ca arhitectura și istoria cinematografului.

Prin seriozitatea analizei realităților școlare contemporane din occident, G. Hacquard se înscrie printre pedagogii contemporani prospectiviști, care caută să preîntîmpine viitoarele nevoi educative ale societății, cu soluții eficiente, fundamentate științific.

S. CERNICHEVICI
C. GH. MARINESCU

- 1) Director al școlii alsaciene, expert în educație pe lângă Comisia franceză pentru UNESCO, președinte al sindicatului autorilor de lucrări pentru învățămînt etc.
- 2) A se vedea studiul „Vers une école idéale” (Paris, 1971)

R. P. Bulgaria

Preocupări pentru modernizarea învățămîntului

În R. P. Bulgaria, învățămîntul cunoaște un ritm de dezvoltare susținut. În cursul anului școlar 1971—1972, 1 607 000 de persoane (ceea ce reprezintă 1/3 din populația țării) au frecventat diferite forme de învățămînt, aproape 60 000. Numărul specialiștilor cu studii superioare din economia națională se ridică la peste 170 000, iar cel al tehnicienilor, la aproape 400 000.

În acest an au fost inaugurate două noi universități, două institute și patru școli superioare. La ora actuală, numărul instituțiilor de învățămînt superior se ridică la 28, în comparație cu numai 5 — cite avea Bulgaria acum 30 de ani.

Au fost înregistrate, de asemenea, bune rezultate și în aplicarea reformei sistemului de învățămînt care are ca scop principal reducerea cît mai rapidă a diferențelor ce există în nivelul de educație ale diverselor straturi sociale, introducerea învățămîntului mediu obligatoriu și îmbunătățirea sistemului conținutului și a metodelor educaționale. Nu de mult, Consiliul de Miniștri al R. P. Bulgaria a aprobat modelul de școală medie politehnică de tip unic, unde fiecare copil, în viitor, își va face studiile pe o durată de 10 ani.

A fost, de asemenea, aprobat noul sistem de învățămînt profesional. Programa școlară pentru primii trei ani de învățămînt profesional a fost supusă dezbaterii publice. Conform noului sistem al învățămîntului profesional și tehnic, școlile profesionale și tehnice de tip vechi vor fi încet cu încetul, lichidate. Pregătirea medie tehnică va fi realizată în școli tehnice în care vor fi admisi elevi-absolvenți ai celor 10 clase obligatorii.

Au fost adoptate, de asemenea, proiecte privitoare la reorganizarea învățămîntului superior, la stabilirea unei strînse legături dintre teorie și practică. A fost discutată integrarea institutelor de învățămînt superior, a institutelor științifice și a centrelor de prognoză, pe lângă diferitele întreprinderi.

Noile măsuri adoptate privind îmbunătățirea sistemului de învățămînt în Bulgaria vor permite formarea unor tineri cu o pregătire profesională multilaterală.

CONSTANȚA BAZILIADE

Franța : tineri în așteptarea ivirii unui „loc liber” pentru a se putea înscrie în școală.

ȘTIRI • ȘTIRI

Pentru fiecare loc la Universitatea prietenei „Patrice Lumumba” din Moscova se prezintă în medie 12 candidați. Cei mai mulți dintre aceștia sînt din India, Egipt, Siria, Kenia și Chile. Selecționați mai întîi de o comisie, studenții din străinătate vor studia la început la o facultate pregătitoare limba rusă, iar apoi își vor completa cunoștințele necesare pentru studiul de specialitate la facultățile tehnice sau umaniste ale universității. La Universitatea „Patrice Lumumba” din Moscova studiază tineri din 87 de țări din întreaga lume și din U.R.S.S.

Din cauza lipsei acute de cadre didactice și, îndeosebi, de învățători, în R. F. a Germaniei, se recurge din ce în ce mai mult la televizi-

nea școlară, menită să înlocuiască oamenii de la catedră. În landurile Schleswig-Holstein, Hamburg, Bremen și Saxonia Inferioară, au fost inițiate programe de televiziune școlară care cuprind deocamdată trei materii: matematica nouă, engleza și sociologia. În matematica nouă, se tratează puțin cunoscuta „teorie a cantităților”, iar la sociologie, „cunoștințe din domeniul tehnico-social” și „politico-social”, cu aplicarea lor în activitatea concretă a muncii. Luînd în considerare și faptul că învățătorii nu sînt întotdeauna la curent cu noile materii, organele de resort speră ca prin intermediul televiziunii

școlare să remedieze această situație.

Recent, la Moscova, s-a organizat decada cărții românești. În sălile Bibliotecii de stat de literatură străină, a fost prezentată o bogată expoziție de cărți, cuprinzînd peste 500 de lucrări ale autorilor români. În ceea ce privește popularitatea scriitorilor români în U.R.S.S., este semnificativ tirajul cărților acestora, care a ajuns la 19,2 milioane exemplare. Operele a 93 de autori români s-au tipărit în 22 de limbi ale popoarelor din U.R.S.S.

Revista „Shankar's weekly” din New Delhi — India organizează, după cum se știe, în fie-

care an un concurs internațional de creație literară și artă plastică. La ediția din acest an 4 elevi din România au fost distinși cu premii: Diana Mateescu și Irina Voinovskij pentru literatură, Bogdan Ionescu și Cristian Rareș Pantea pentru artă plastică, toți din București.

În curînd vor fi trimise în S.U.A. și Suedia peste 100 lucrări ale micilor plasticieni români.

Activități pentru cultivarea auzului la Casa copilului „Prato Rotondo” din Roma